

Адыгэ макъ

Голос адыга

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

ПАРЛАМЕНТЫМ ия XLIV-рэ ЗЭХЭСЫГЪУ

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм тыгъуасэ, мэзаем и 25-м, мы ильэсымкIэ апэрэ зэхэсыгъо иагъ. Ащ хэлэжыагъэх АР-м и Лышхъхъу ТхьакIушынэ Аслъан, Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат, федеральнэ инспектор шхъаIэу Лышужу Адам, АР-м ипрокурор шхъаIэу Василий Пословскэр, министрэхэм я Кабинет хэтхэр, федеральнэ ыкIи республикэ кыулыкъу зэфэшхъафхэм, район ыкIи кьэлэ администрациехэм япащэхэр, нэмыкIхэр. Зэхэсыгъор зеришагъ Къэралыгъо Советым — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэм.

Уасэхэм алыплъэщтых

Парламентым изэхэсыгъо зытегушылэнхэу Iофыгъо 72-рэ агъэнэфэгъагъ. Апэрэ кадрэхэм афэгъэхыгъагъ. Депутатхэр те-гушылагъэх ыкIи дырагъэштагъ КIэрэщэ Мыхъамодэ Шэуджэн районым ихыкум участкэ изэгъэшлужь судьяу гъэнэфэгъэным. Нэужым АР-м хэгъэгу IоцI IофхэмкIэ и Министерствэ 2014-рэ ильэсым Iофэу ышлагъэм фэгъэхыгъэ докладау ащ ипащэу Александр Речицкэм кышлыгъэм депутатхэр едэлугъэх. Къыблэ федеральнэ шольпырым и субъектхэр зыпштэхэIэ, Адыгеим анахь макIэу бзэджэшлагъэ шызэрахъагъэу блэкIыгъэ ильэсым изэфэхысыжхэм кызырагъэлъэгъагъэу пстэумэ апэу ащ кыыхигъэщыгъ. Джащ фэдэу Урысыем и субъектэу бзэджэшлагъэ хылыгъэхэр анахь макIэу зышызэрахъагъэу алытагъэхэм ащыщ хъугъэ. Бюджетым епхыгъэ бзэджэшлагъэу зэрахъэхэрэм изэхэфын нахь игъэкIотыгъэу зытегушылагъэхэм ащыщ. ПстэумкIи блэкIыгъэ ильэсым ащ фэдэу 36-рэ республикэм шагъэунэфыгъ, 22-р зэхэафи, хыкумым тхылыгъэр IэIагъэхъагъэх. Анахь узыгъэгумэкIынэу джыри цыIэхэм кьатегушыIэзэ, шьон

пытэхэм апышагъэ хъухэрэм япчъагъэ зэрэхъагъагъэр кыIуагъ. ГъогурыкIоным ишапхъэхэр зыукъохэрэм япчъагъи гымэкIыгъо кьэзытыхэрэм джыри зэрашхыгъэр кыыхигъэщыгъ. Хъугъэ-шлагъэу тигъогухэм атехъухъэхэрэм янахыбэр лъэшыщэу зэрэчэхэрэм кыыхэкIы. Хылыгъэзэщэ автомашинэхэм тонн пчъагъэу зэрашхыгъэмкIэ шапхъэхэр зэраукъохэрэм иIофыгъуи дэгъэзыжыгъэ хъугъэп. Мы лъэныкIохэмкIэ Iофтхъабзэу зэшIуаххэрэм игъэкIотыгъэу депутатхэр цигъэгъозагъэх.

«Правительственнэ сыхъатым» кыдыхэлъытагъэу уасэхэм ягъэуцун ыкIи ягъэзекIон фэгъэзэгъэ кьэралыгъо кыулыкIум и ГъэлорышланIэу АР-м цыIэм ипащэу Хъэпэе Азэмат уасэхэм ягъэпсын лъыплъэгъэным епхыгъэ Iофтхъабзэхэр зэхэшагъэхэ зэрэхъугъэм кыIгъэлъэгъагъэхэм кьатегушылагъ. Анахъу ар Iэзэгъу уцхэмрэ гъомылапхъэхэмрэ уасэхэм язытэт кышхыуцугъ. Шапхъэхэм ашIокIэу уасэхэр дагъэкIо-гъэхэу амыгъэунэфыгъэу ары ащ кызырелиуагъэр. Нэужым АР-м ипрокурор шхъаIэу Василий Пословскэр кызыгъушыIэми, ар кыушыхъатыжыгъ.

Арэу щытми, Iэзэгъу уцхэм уасэ хэпшыкIэу дэкIоагъэу зэралытэрэр депутатхэм кыIахъэщыгъ. Хъэпэе Азэмат ащ джэуап кыыритыжыIэ, цыфым цыIэныгъэмкIэ нахь ищыкIэгъэ, мэхъэнэшхо зилэ уцхэм ахахъэхэрэм уасэхэр шапхъэхэм зэраломыкIыхэрэр, ау а списокэм хэмыхъэхэрэр уц шаплэхэм лъэшэу кызырагъэлъэплагъэхэр, ахэм алыплъэнхэу фитыныгъэ зэрамыIэр кыIуагъ.

Уц Iэзэгъу хэр кыдэгъэкIы-хэрэми кызыратIупшырэ уасэм зэрэхъагъагъэми осэдэклое-ныр кызырэлкырыкIырэ зэхэсыгъом кышхыагъэщыгъ.

Шхыныгъохэм альэныкIокIэ уасэхэр зэрэхъагъэкIыхэрэм нахь лъыплъэнхэу, ахэр зыпкIытынхэм фэлорышлэнхэ зэрэфам ТхьакIушынэ Аслъан джыри зэ агу кыIгъэкIыжыгъ. АшIэн фаехэм ащыщых республикэм гъомылапхъэ кыдэгъэкIынымкIэ амалэу IэIэлэхэм ахэгъэхъогъэныр, нэкIокIонымгъэм кыIфэщэгъэнхэр, Iофтхъабзэу «ЛъэпкI хылыгъу» зыфилорэр регъэкIокIыгъэныр, щэпIэ инхэм типродукции ащылауагъэкIы шыгъэныр, предпринимательхэм Iэпылэгъу ягъэкIыгъэнымкIэ республикэ кьэралыгъо программэхэм Iоф ягъэшIэгъэныр.

— Зетхъэрэ Iофыгъо пстэуми цыфхэм апае шIуагъэ кьатэу тшыным пает, уасэхэр зыпкIытэу, тишъолыыр кышхыдагъэкIырэ шхыныгъохэр нахыбэу тицаплэхэм ателъын фает. Уц

(ИкIлэх я 2-рэ нэIуб. ит).

Урысые Федерацием и Президент иунашъу

ГъэсэныгъэмкIэ, Iэпэлэсэныгъэ ин зыхэлэ IофышIэхэм ягъэхъагъэныкIэ гъэхъагъэу илэхэм ыкIи ильэсыбэ хъугъэу гъетыныгъэ фырилэу Iоф зеришIэрэм апае Урысые Федерацием и Президент и Щытхъу тхылы Раман Татьянэ Валентин ыпхъум — гъэсэныгъэ зышарагъэгъотырэ муниципальнэ бюджет учреждениеу «Социальнэ ыкIи кьэбар технологиехэмкIэ лицееу N 34-р» зыфилорэу кьалэу Мыекъуапэ дэтым икIэлэгъаджэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Урысые Федерацием и Президентэу Владимир ПУТИН
Москва, Кремль
мэзаем и 12, 2015-рэ ильэс
N 22

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэ и Указ

ЩытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артист» зыфилорэр
К. М. Шымырзэм фэгъэшъошэгъэным ехылагъ

Культурэмрэ искусствэмрэ альэныкIокIэ гъэхъагъэхэр зэрилэхэм фэшI щытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артист» зыфилорэр Шымырзэ Казбек Мыхъамэталый ыкIом — Адыгэ Республикэм культурэмкIэ икьэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгеим лъэпкI оредымкIэ и Къэралыгъо ансамблэу «Ислъамыем» иартист фэгъэшъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэу ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъуапэ,
мэзаем и 24-рэ, 2015-рэ ильэс
N 22

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэ и Указ

ЩытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артист» зыфилорэр
Н. А. Долониным фэгъэшъошэгъэным ехылагъ

Адыгэ Республикэм культурэмрэ искусствэмрэ хэхъоныгъэ шашыным илахъэу хишхыхэрэм пает щытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артист» зыфилорэр Долонин Николай Александр ыкIом — Урысыем хэгъэгу IоцI IофхэмкIэ и Министерствэ идзэхэм я Темыр-Кавказ шольпыр командование идзэхэм япащэ игуадзэ, генерал-майорым фэгъэшъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэу ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъуапэ,
мэзаем и 20, 2015-рэ ильэс
N 20

НЫБДЖЭГЪУ ЛЪАПИЭХЭР!

МэкъэгъэIу

Мэзаем и 26-м кышгэжыагъэу гъэтхэпэм и 7-м нэс фэгъэкIотэныгъэ зилэ кIэтхэгъу уахътэ «Урысыем и Почтэ» хэгъэгум шызэхещэ. Ащ тэ тигъэзет хэлажэ. Мы уахътэм «Адыгэ макъэм» икIэтхэпкIэ процентишI кышхыкIэщт ыкIи 2015-рэ ильэсым иятIонэрэ ильэсныкIокIэ уасэхэр мыщ фэдэщтых:

52161-рэ индекс зилэу тхъамафэм 5 кыдэкIырэм — сомэ 809-рэ чапыч 16-рэ;

5212-рэ индекс зилэу фэгъэкIотэныгъэ зилэхэм апае — сомэ 791-рэ чапыч 04-рэ;

14289-рэ индекс зилэу бэрэскэшхо мафэм телепрограм-мэр игъусэу зэ кыдэкIырэм — сомэ 240-рэ чапыч 50-рэ.

Ныбджэгъу лъапIэхэр! ЛъэпкI гъэзетэу
«Адыгэ макъэр» тэщ пай кызыфыдэкIырэр.
ТыкIэжъугатх тигъэзет лъапIэ!

Адыгеим и Лышхъэ ыцлэкIэ шлуфэс тхылххэр джыри къэкIох

Хэгъэгум иухъумако и Мафэ фэшI Тхыаклу-щынэ Аслъан къыфэгушлуагъ Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэлукIэ ФедерациемкIэ и Совет и Тхыаматэу Валентина Матвиенкэр. Шлуфэс тхылхым мырэуштэу къыщелэ:

«Лъытэныгъэ зыфэсшырэ Аслъан Кытэ ыкьор! Хэгъэгум иухъумако и Мафэ фэшI сыпфэгушлэ!»

Урысыем дзэ къулыкъум ренэу мэхъанэшхо цыраты, цыфыгъэм, лыхъужьныгъэм, уи Хэгъэгум псэемыблэжъэу къулыкъу фэлхьын зэрэфаем епхыгъэ юфэу ар алытэ. Яхэгъэгум гупсэ къаухъумэзэ зыпсэ зыгъэтылгыгъэхэр, непи Урысыем ифедэхэмрэ ищынэгъончыагъэрэ афэлажъэхэрэр, тилэуж нахьыжхэм яхэбзэ шлагъохэр зэрэфэшъуашэм тетэу лызгъэкулатэхэр тэгъэлаплэх.

Сыпфэлъаю гъэхъагъэхэр пшынхэу, псауныгъэ пытэ уилэнэу, шлоу цылэр зэкIэ къыбдэхъунэу!»

Союзнэ къэралыгъом и Къэралыгъо секретарэу Григорий Репотэ ыцлэкIэ Адыгеим и Лышхъэ къылулэгъэ шлуфэс тхылхым мырэуштэу итхагъ:

«Лъытэныгъэ зыфэсшырэ Аслъан Кытэ ыкьор! Хэгъэгум зоошхом теклоньгъэр къызыщыдэтхыгъэм ия 70-рэ ильэс зыщыхэдгъэу нэфыкIыштым ехьуллэу Хэгъэгум иухъумако и Мафэ фэшI гүфэбэныгъэ хэлъэу сыпфэгушлэ!»

Урысыем фэдэу Белоруссиими мы мафэр зэкIэ цыфхэм зэдырэмфэкIэу шыхагъэунэфыкIы. Лыхъужьныгъэм, псэемыблэжъныгъэм, уи Хэгъэгум къулыкъу фэлхьын зэрэфаем ятамыгъэу ар щыт.

О пшъхъэкли зэкIэ къыппэблагъэхэми сышъуфэлъаю псауныгъэ пытэ, насып, цылэкIэшлу шъуилэнэу, мамыр ошъогур ренэу шъуашъхагъэ итынэу!»

Пшъэрыль шъхъалэхэр агъэнэфагъэх

Республикэм и Премьер-министрэ министерствэхэмрэ ведомствэхэмрэ япащэхэм зэлукIэгъу адыри-лагъ. ЗэлукIэгъум хэлэжъагъэхэм зыщылэжъэхэрэ лъэныкъохэм яЮфхэм язытэт, тхыамафэм къыкIоуцI Юфтхъабзэу зерахъаштхэм афэгъэхьыгъэу КъумпIыл Мурат къыфалотагъ.

Къалэу Мыекъуапэ, поселкэхэу Яблоновскэмрэ Инэмрэ зыгъэпсэфыгъо мафэхэм ермэлыкхэр зэрашкIуагъэхэм шъхафэу тегушылагъэх. Премьер-министрэм мы лъэныкъомкIэ щыкIэгъэ заулэ къыхигъэщыгъ ыкIи ведомствэхэм япащэхэм къаджагъ ермэлыкхэм нахьыбэу предприятиехэр къыхагъэлэжъэнхэу, продукциие ащазэрэр нахьыбэ ашынэу, бэдзэр уасэхэм анахь пьутэу товархэр ацэнхэм гъунэ лъафынэу.

— Гъомылапхъэхэр кбзы-хыжырэ предприятиехэу къэралыгъо Iэпылэгъу зэдгъэгъотыхэрэм ащышхэм япродукции ермэлыкхэм къарахьылэрэп. ГъомылэпхъэшI предприятиехэм япащэхэм тырагъусэу мы юфыгъор чыплэхэм ащызэшлотхын фае, — хигъэунэфыкIыгъ КъумпIыл Мурат.

Пцэжыехэр зыщахъуштхэ псыултэхэм ашын пае лиценzie къызэратыгъэ предпринимательхэм ялофшакIэ зыфэ-

дэм Премьер-министрэм анаIэ тыраригъэдзагъ. Псыултэхэр агъэпсыхэми, пцэжыеу къахадзырэр нахьыбэ хьурэп. Мыжъо-пшэхъо зэхэлъыр къычIахыным пае шъэфэу мыщ фэдэ шыкIэр зэрагъэфедэрэр зэлукIэгъум шыхагъэунэфыкIыгъ. Ащ фэдэу хабзэр зыукъохэрэм ягъогупэ пыбзыкIыгъэн, лиценzieхэр къалыхыжыгъэн фае.

Адыгэ Республикэм финансхэмкIэ и Министерствэу къызэритыгъэмкIэ, щылэ мазэм хахъохэмкIэ агъэнафэщыгъэр агъэцкIагъэп. Мэзаеми джарэуштэу хьун ыльэкIышт. Адыгэ Республикэм и Лышхъэ унашъо зэришыгъэм тетэу бюджет хъарджхэр нахьышлоу гъэфедэгъэнхэмкIэ муниципальнэ образованиехэм юф адашIэ.

Мэкъу-мэщымкIэ министрэр гүбгъо юфшIэнхэр зэрэкIорэм, мэкъу-мэщым продукциие къызыхыжыкхэрэм субсидиехэр аратэу зэрэрагъэжъагъэм, къуаджэхэм хэхъоныгъэ ашыл-

ным тегъэпсыхыгъэу къэралыгъо программэр зэрэпхыращырэм къатегушылагъ.

КIэлэцIыкIу ибэхэм атегъэпсыхыгъэу унэхэм яшын тегушылэхэ зэхъум, мы мэфэ благъэхэм мы программэм игъэцкIэнкIэ юфыгъо къызыщыуцугъэ чыплэхэм япащэхэр, районхэм яархитекторхэр, псэолапхъэхэр къыдзэыгъэкIырэ фирмэхэм япащэхэр, псэолаэшIхэр зыхэлэжъэштхэ зэлукIэ зэхэщэгъэн зэрэфаер КъумпIыл Мурат хигъэунэфыкIыгъ.

Адыгэ Республикэм культурэмкIэ иминистрэ 2017 — 2018-рэ ильэсхэм Адыгеим щыщ ныбжьыкIэхэр (актер, режиссер, театровед ху зышлоигъохэр) театральнэ институтэу Щукиным ыцлэкIэ щытым щеджэнхэ зэралъэкIыштыр къылуагъ. Зигугъу къэтшыгъэ апшъэрэ еджаплэм ипащэхэм джыдэдэм ащкIэ зээзгыныгъэ адашыл, студентхэр зэрэрагъэджэштхэ шыкIэр агъэнафэ.

Изэгъу уцхэр зэралэклагъахъэхэрэм, кризисым къыхэкIыжынхэмкIэ юфтхъабзэхэу экономикэм щызэрахъаштхэм, бюджетым зимылькыу къызылхъэрэ предприятиехэм Iэпылэгъу ягъэгъотыгъэным, фэтэрыбэу зэхэт унэхэм гъэцкIэжынышхо яшылIэгъэнымкIэ программэр лыгъэкIотэгъэным, автомобиль гъогухэмрэ цыф псэуплэхэмрэ гъэкъэбзэгъэнхэм япхыгъэ юфыгъохэм джащ фэдэу атегушылагъэх.

Уасэхэм алыплъэщтых

(Апэрэ нэклуб. къыщэжъэ).

Изэгъухэр Iэзаплэхэм алэклэгъэхъэгъэнри, псэуплэ-коммунальнэ хызмэтым ифэло-фашлэхэм ауасэ илыплъэни ахэм ащыщых. ЗэкIэми зэдытипшъэрылър — зигъо юфыгъохэр зэшлотыхэхэзэ республикэм щыпсэухэрэм ящылаклэ нахьышлу шыгъэныр ары, — къылуагъ Тхыаклушынэ Аслъан.

Уасэхэм ягъэлорышлэн фэгъэхыгъэу къэгущылагъ АР-м и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурати. Шапхъэхэм ашлукIэу къахэмыхъоным лъэшэу анаIэ зэрэтырагъэтырэр ащ къыхигъэщыгъ. Гъомылапхъэу республикэм къыщыдагъэкIырэр къызэратIупщырэ уасэмкIэ цыфхэм алэклэхъаным фэшI, зыгъэпсэфыгъо мафэхэм ермэлыкхэр Мыекъуапэ ирайонхэми, республикэм инэмыкI чыплэхэми зэрашызэхашэхэрэр къылуагъ, ахэм ахэлэжъэнхэу, зэхэшагъэ зэрэхъухэрэм уасэ къыфашынэу депутатхэр къыригъэблэгъагъэх.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Сомэ миллиард 1,8-м клэхъащт

Мыщ фэдэ цыфхэм страховоу тынхэмкIэ апэлуагъэхъэгъэ ахъщэр сомэ миллион 300-м ехъу.

— ЮфшIэн зэфыштыкIэхэр шапхъэхэм адиштэнхэм фэшI, лэжъапкIэр «конвертхэм» адэ-лэу язытыхэрэр ыкIи цыфыр зэрэпсэушт ахъщэ анахь макIэр язытыхэрэр, страховоу тынхэм зашчыдзыехэрэр къыхэгъэщыгъэнхэм пае чыплэ зыгъэлорышлэжъын къулыкъухэм пшъэрыл гъэнэфагъэхэр афашыгъэх. Джащ фэдэу юфшIэлэ чылапакIэхэр къызэлухыгъэнхэм анаIэ тырадзэнэу афагъэнэфагъ, — къеты АР-м и Лышхъэ ипресс-къулыкъу.

АР-м и Лышхъэ ипресс-къулыкъу къызэритырэмкIэ, юф зымышIэхэрэм шлокI зымылэ медицинэ ухъумэным къыдыхэлъытэгъэ страховоу тынхэм ильэс къэс Адыгеим ащыхэхъо. БлэкIыгъэ ильэсым а пчъагъэр сомэ миллиард 1,6-рэ хъуштыгъэмэ, мы ильэсым ар сомэ миллиард 1,8-м клэхъащт. Джыдэдэм юф зымышIэу, ау страховать ашыгъэ нэбгырэ мини 130-м ехъу республикэм щэпсэу. Ахэр студентых, колледжым щеджэх, юф зымышIэрэ бзыльфыгъэх, сэкъатныгъэ зилэхэр, нэмыкIхэри.

Мыекъуапэ ипрокурор цыфхэр ригъэблэгъэщтых

Къалэу Мыекъуапэ ипрокурорэу Тхъазэплъ Аслъан 2015-рэ ильэсым мэзаем и 27-м станицэу Ханскэм, къутырэу Веселэм, поселкэу Родниковэм ащыпсэхэрэм ащышхэр мафэм сыхъатыр 12-м къыщегъэжъагъэу 1-м нэс станицэу Ханскэм иурамэу Краснооктябрьскэм тет унэу N 21-м (къоджэдэсхэм адэлэжъэрэ Гъэлорышлэлэр зычIэт унэм) щыригъэблэгъэщтых.

Къалэу Мыекъуапэ ипрокурор иIэпылэгъу шъхъалэу, я 2-рэ класс зилэ юристэу И. В. ОРЛОВА

Лъэхъух

2014-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 28-м мафэм сыхъатыр 4-м дэжэ зыдэхъугъэр амышIэу къалэу Мыекъуапэ щыкIодыгъ Т. Ф. Краснянская. Джы къызнэсыгъэм ар къагъотыжыгъэп.

Т. Ф. Краснянская ителлъ: ильэс 70 — 75-рэ фэдиз ыныбжь, сантиметри 165-рэ ильэгагъ, Iэпс-лъэпс, ынэхэр нагъох, ышъхъацIако, чыпцIэу гъэлагъэ, ыблыпкIэ сэмэгу сантиметри 10 фэдиз икIыхъагъэу операцияе ужым къытенагъэу тыркъо тель.

Плъыж-чыпцIашъоу Iакоу щыгъыгъ, ипало беретым фэ-

дэу шыгъэ, ари плыж-чыпцIашъу, ищазымэ шлуцIэхэм лъэдакъэ акIэтыгъэп. Iальмэкъэу зыдылыгъыгъэм паспортимрэ сотовэ телефонимрэ дэлыгъэх.

Т. Ф. Краснянская фэгъэхыгъэу къэбар горэ зышIэхэрэм тьялэу мы телефонхэмкIэ къытеонхэу:

8 (8772)-56-04-20 — Урысые Федерацием и Следственнэ Комитет и Следственнэ гъэлорышлэлэу Адыгэ Республикэм щылэм иприемн, 8 (8772)-56-04-26 — Следственнэ гъэлорышлэлэу ицыхъэшлэгъу телефон.

Къэбарыр къытIэкIэгъахъэрэм ыцIи ыльэкъуацIи зыми едгъэшIэштэп.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ гухэкIышхо ащыхъугъ Адыгэ Республикэм и Президент иполномочнэ лыкIоу Краснодар краим иадминистрации ипащэ дэжэ щылэм игуадзэщыгъэу Коробков Борис Никитэ ыкьор зэрэщымылэжъыр. Ащ илахьылхэмрэ иблагъэхэмрэ афэтхъаусыхэх.

БзэджашIэхэр къаубытыгъэх

Наркотик зыхэлэ пкыгъгохэр хэбзэнчъэу зыгъзекIохэу ыкIи IузыгъэкIэхэу бзэджашIэхэу къаубытыгъэхэм альэныкъокIэ наркотикхэм ягъэзекIон лъыплъэрэ Федеральнэ къулыкъум и Гъэлорышлэлэу АР-м щылэм икъулыкъушIэхэм уголовнэ Iофи 6 фэдиз къызэлъахыгъ.

БзэджашIэхэу къаубытыгъэхэр зэкIэ зэрэшIэхэу ыкIи зэпхыгъэхэу къычIэкIыгъ. Оперативнэ-лхыхъун юфтхъабзэу къулыкъушIэхэм зэхашагъэхэм яшлуагъэкIэ марихуанэр зыгъэфедэщыгъэу, цIэ тедзэу «Индеец» зилэ хульфыгъэу Мыекъуапэ щыпсэурэр къаубытыгъ. Ащ ильэс 29-рэ ыныбжь, зыми юф щилэрэп, марихуанэр сырныч къэмланэм дэлъэу «ежпае» къызылэклигъахъэщыгъэ.

КъулыкъушIэхэр бзэджашIэм лъыплъэхэзэ, наркотикыр къызыщищэфырэр агъэунэфыгъ. КъызэрэчIагъэщыгъэмкIэ, наркотик зыхэлэ пкыгъгохэр Iузы-

гъэкIыштыгъэр ильэс 50 зыныбжь хульфыгъэу, «барыга Вова» зыфалорэр ары. Ащ унэу къэгъэгъунэн предприятиеу Мыекъуапэ дэтым юф щешIэ, игугъу дэйкIэ аригъэшыгъэп. Ау, зэрагъэунэфыгъэмкIэ, лэжъаплэу зылурым къыщигъахъэрэм имызакъоу кIэпыр къыгъэкIыштыгъэ ыкIи ащ наркотикыр хишлыкIыти ыщэщыгъэ. Амыгъэфедэрэ чыгоу Мыекъуапэ икъэхалъэ игъунэгъоу щылхым къыгъэкIыгъэ рассадэр щигъэтысыштыгъэ. Нэужым ипIалъэ къэсыфэ дэлажъэти, наркотикыр хишлыкIыштыгъ.

Хъазыр хъугъэ пкыгъгор зэ-

даклоу хульфыгъэм хэхыгъэ цыф илэу рищэщыгъэ. Адрэм уасэм хигъахъозэ, нэмыкI наркоманхэм алэклигъахъэщыгъэ. Сырныч къэмланэм дэль товарым ыуасэ фэдэ пчъагъэ хэхуагъэу «Индеецэм» Iэклахъэщыгъэ.

Марихуанэр IузыгъэкIыштыгъэр агъэтысыгъ, адрэхэм альэныкъокIэ джыдэдэм зэхэфынхэр макIох.

Наркотикхэм ягъэзекIон лъыплъэрэ Федеральнэ къулыкъум и Гъэлорышлэлэу АР-м щылэм ипресс-къулыкъу.

Псауныгэм икьэухьумэн фэгъэзэгъэ федеральнэ бюджет учреждениеу «Адыгэ Республикэм гигиенэмрэ эпидемиологиэмрэкӀэ и Гупчэ» иотдел ипашэ ипшъэрӀыхэр зыгъэцакӀэу Корытная Ольга Виктор ыпхьум бэмышӀэу дьтилэгъэ зэлукӀэгъур гриппымрэ нэмыкӀ зэпахырэ узхэу цыфхэм къяуталӀэхэрэмрэ зызэрацаухьумэшт шыкӀэм фэгъэхьыгъагъ.

Зэпахырэ

узхэм защышъуухьум

— Ольга, Адыгэ Республикэм исхэм ащыщэу нэбгырэ тхьапша гриппыр, ОРВИ-р кызызэутӀагъэу агъэунэфыгъэр?

— Мэзаем ыгузэгухэм яхьулӀэу нэбгырэ 6033-мэ ОРВИ-р, нэбгырэ 36-мэ гриппыр къяуталӀагъэу агъэунэфыгъагъ, нэмыкӀэу кӀэпӀон хьумэ, нэбгырэ минипшым щыщэу нэбгырэ 42-р ары ащ фэдэ узхэм агъэгумэкӀыгъэр. Зэпахырэ узхэм лъэшэу зыкызалӀагъэу лъэхъаным егъэпшагъэмэ, ар процент 12,9-кӀэ нахь макӀ.

Шылэ мазэм кыщегъэжъагъэу мэзаем нэс псауныгэм икьэухьумэн фэгъэзэгъэ федеральнэ бюджет учреждениеу «Адыгэ Республикэм гигиенэмрэ эпидемиологиэмрэкӀэ и Гупчэ» илабораториехэм пэтхьу-лутхьум, нэмыкӀ зэпахырэ узхэм агъэгумэкӀырэ нэбгырэ 1983-рэ зацаупӀэкӀум, А/Н1-р е А-р кызызэутӀагъэу кӀахэкӀыгъэп. Нахьыбэу кӀахэгъэщыгъэр гриппэу Б-р ары.

— Гриппымрэ нэмыкӀ зэпахырэ узхэмрэ апкӀ кыкӀыкӀэ гурыт еджэпӀабэ зэфашыгъагъ. ПӀалъэ горэкӀэ кӀэлэеджакӀохэр яунэхэм арысхэмэ, зӀэзэжхэмэ, сымаджэхэм япчъагъэ нахь кӀеӀыхьышта?

— Гурыт еджапӀэхэм, кӀэлэцӀыкӀу ыгыпӀэхэм ачӀэхэр гриппым, нэмыкӀ зэпахырэ узхэм зэрагъэгумэкӀырэр ренэу тэупӀэкӀу. Санитар шапхъэхэм кызызэдалъытэрэмкӀэ, гъэсэныгъэ язгъэгъотырэ организацием щеджэхэрэм япроцент 20-м гриппыр е ОРВИ-р къяуталӀагъэу загъэунэфыкӀэ, тхьамафэкӀэ ар зэфашым алыӀышт. Зэпахырэ узхэм лъэшэу зыкызыщаштэрэ лъэхъаным кӀэлэцӀыкӀухэр пӀалъэ кӀэкӀыкӀэ яунэхэм арагъэсых. Мыекыуапэ, Адыгэ Республикэм ирайонхэм гъэсэныгъэмкӀэ яучреждениябэ джащ тетэу секулау.

— Гриппыр кызызэутӀагъэхэр сыдэуштэу кӀахэгъэщын пӀэкӀышты?

— Гриппым цыфым иӀепкӀ-лӀэпкӀ псынӀкӀэу зэлъештэ, пӀыр-стырыр кыкӀелъхъэш, температурэр градус 38 — 40-м нэсы. Ащ дакӀоу чыр хьупцӀэу, пскэм ытхьалэу, чы-лӀалӀэ кӀекӀоу, шхьэр узэу фежъэ. Пэтхьу-лутхьур кызызэжъэр температурэр зехыжырым яуж мэфищ зытешӀэкӀэ ары.

Лъэшэу гриппым зэлъымы-

убытыгъэхэм языхтэт мэфи 3 — 5-кӀэ нахьышӀу мэхьуми, мэфэ зауэрэ джыри пшъыгъашъо атео. Илъэситфым зыныбж нэмысыгъэ кӀэлэцӀыкӀухэм, бзылфыгъэ лъэрымыхъэхэм, зыгу, зитхьабыл узыхэрэм, зыныбж илъэс 60-м шхьадэкӀыгъэхэм гриппым зыщадзыен фае, ащ нэмыкӀ узхэр кыригъэжъэн зерилӀэкӀыштыр зыщагъэгъупшэ хьуштӀэп. Ащ фэдэ уз кызызэутӀагъэхэр лӀэапӀэм мыкӀохэу яунэ илын-

щэты, температурэр градус 37 — 37,5-м нэсы, пэтхьу-лутхьур, пскэныр кӀежъэ. Чый, тхьабыл узхэр ащ кыгохъожьынхэ ылӀэкӀышт.

Зэпахырэ узхэм лъэшэу зыкӀамыштэзэ вакцине зыхъыгъэлъхъагъэхэр гриппыр, жыкӀэщӀапӀэхэм къяуталӀэрэ зэпахырэ узхэр кӀапыкӀэнхэм темышыныхъэхэми хьушт. КъауталӀагъэми, ахэр псынӀкӀэу апӀэкӀыштыт. ТишӀольыркӀэ анахь охътэшӀум — йоныгъом

чыпӀэхэр, нэбгырэ пчъагъэу ахэр кызызэуталӀэрэр зэрагъашӀэ.

Зэпахырэ узхэм замыушъомбгъуным ренэу тыналэ тетэгъэты. Гриппымрэ ОРВИ-мрэ кызыпкырыкӀыхэрэр зэгъэшӀэгъэным пӀае тилабораторие тестхэр егъэфедэх. Вакцинеу ищыкӀагъэр кыхъахыгъэнымкӀэ узым лъапсэу фэхьугъэр зэрагъашӀэ. Вакцинэр защыхамылъхъэгъэ организациехэм нахь хьылъэу зэпахырэ узхэр зэращыпӀэкӀэ-кӀырэр тинэрылӀэгъу.

— ВакцинациемкӀэ планхэр агъэцӀагъэа? Ащ фэгъэхьыгъэу отчетхэр кӀаушӀа?

— ГухэкӀ нахь мышӀэми, упӀэкӀунэу зэхатщэхэрэм щыкӀэ-гъабэ зэрэщылэр кӀагъэлагъэ. Гъэсэныгъэ язгъэгъотырэ учрежденияхэу вакцинацием мэхъанэ икьу езымытыхэрэм бэрэ тарехьылӀэ. Вакцинеу шлуагъэу пылӀыр кӀэлэцӀыкӀухэмрэ ны-тыхэмрэ ахэм агурагъа-лорӀэп. Икьоу кӀэбархэр зылӀэкӀымыхъэхэрэм зыкызызэраухьумэжышт шыкӀлэри ашӀэштӀэп. СанитариемкӀэ хэбзэгъэуцугъэм кызызэрэщыдӀэ-лӀытагъэмкӀэ, гъэсэ-

ныгъэ язгъэгъотырэ учрежденияхэм япашэхэм япшъэрӀы еджапӀэм чӀэхэм ыкӀи ахэм янэ-ятэхэм санитарие шапхъэхэм атетэу ищыкӀэгъэ кӀэбархэр алӀэкӀэгъэхъэгъэнхэр. Ау, гухэкӀ нахь мышӀэми, ны-тыхэм ащыщхэр якӀэлэцӀыкӀу зэпахырэ узым шаухьумэным ычӀыпӀэкӀэ мытэрэзэу мзекӀох, лъапсэ гори щымылӀэу ащ вакцине хырагъалъхэрӀэп. Зэпахырэ узхэм кӀаӀэкӀон ылӀэкӀыштыр кыдамылӀытэу ахэм кӀэлэцӀыкӀум ипсауныгъэ щынэ-гъуапӀэ рагъэуцӀо.

Непэ зэпахырэ узхэр кӀэлэеджакӀохэм къямыгъэутӀлӀэгъэнымкӀэ, ащ фэдэ узхэм зымыгъэушъомбгъуныгъэнымкӀэ гурыт еджэпӀабэмэ ашӀэрӀэп макӀэ. Ны-тыхэм язэлукӀэхэм медицинэ лофшӀлэхэр кӀащагъэгъушӀлэхэрӀэп, санитар биоллетенхэр кыдагъэкӀхэрӀэп, ищыкӀэгъэ лите-ратурэр, буклетхэр ялэхӀэп. Санитар лофшӀлэхэр зэрэзэхашӀэхэрэм фэгъэхьыгъэ журналхэр еджапӀэхэм ялэх, ау нахьы-бэрэмкӀэ ахэр нӀкӀы е лахьотегъэкӀэу ахэм адэлажъэх.

КӀэлэцӀыкӀухэм япсауныгъэ икьэухьумэн зӀкӀэми тигъэгумэ-кӀын фае. АдэгъушӀлэхэзэ, щысэ дэгъухэр кӀафахызызэ, кӀэлэцӀы-кӀухэри, ны-тыхэри кытырагъэ-нэнхэ, тэрэзэу зэрэзекӀонхэ фаер агурагъэлон фае.

ШыпкӀэмкӀэ, мы лъэны-кӀомкӀэ щысэ зытхыпхъэхэ-ри щылӀэх. ГушӀлэм пӀае, дэгъоу зыдэлэжъэгъэхэ кӀэлэцӀыкӀухэм витаминхэм, анахъэу витаминэу С-м, мэхъанэу ялэр кӀагурӀэо, ащ фэдэ витаминыр зыхӀлӀ пхъэшхъэ-мышхъэхэмрэ хэтэ-рыкӀхэмрэ ацӀэ дэгъоу кырало. Ахэр имыкӀухэмэ, лӀзэгъу уц щӀапӀэхэм ателъ витаминхэр, поливитаминхэр кызыфагъэфедэн алыӀышт. КӀэлэцӀыкӀубэмэ бжынымрэ бжыныфымрэ шлуагъэу ахӀлӀыр кӀагурӀыозэ, шхыныгъохэм ахэр адашхы.

КӀэлэцӀыкӀу ыгыпӀэхэм якӀэлэпӀухэм, классым пӀэщэныгъэ дызезыхъэхэрэм, медицинэ лофшӀлэхэм кӀэлэцӀыкӀухэм зэпахырэ узхэр къямыгъэутӀлӀэгъэнымкӀэ лофтхъэбзэ зэфэшхъафхэр зэрахъэх. ГушӀлэм пӀае, «киндер-сюрприз» зыфалохэрэм афэдэ кӀэмланэхэм гъонэ цыкӀыкӀухэр афашыхъэш, джэгуалъэм ычӀыпӀэкӀэ бжыны-фыцэхэр аралъхъэх. Зэпахырэ узхэр кӀэлэцӀыкӀухэм къямыгъэутӀлӀэгъэнымкӀэ ар амалылоу щыт.

Медицинэ лофшӀлэхэм кӀэлэцӀыкӀур еджапӀэм е кӀэлэцӀыкӀу ыгыпӀэм кызыкӀэмыкӀуагъэр зэрэзэрагъашӀэрэм нэмыкӀэу, зэпахырэ узхэр ахэм къямыгъэутӀлӀэгъэным тегъэпсыхъэгъэ амалхэри зэрахъанхэ фае. ШӀпхъэ документхэм атетэу кӀэлэцӀыкӀухэм вакцинэхэр ахӀлӀхъэгъэным ахэр ыуж итынхэ фае. ЗыгорӀэкӀэ мы лъэныкӀор алӀэкӀэзыгъэ зыхьукӀэ, вирусхэм апӀшӀуеклорэ химиопрепаратхэмрэ интерферонхэмрэ кызыфагъэфедэхэзэ, зэпахырэ узхэр къямыутӀлӀэнхэм, ахэм ябэныжыгъэным нахь лъэшэу аналэ тырагъэ-тын фае.

— Зэпахырэ узхэм замыушъомбгъуныгъэнымкӀэ ищыкӀэгъэ пстэур учрежденияхэм яла?

— Гурыт еджапӀэмэ кварц остыгъэхэр ялэх. АхэмкӀэ класс пӀпчӀ аукъэбзы. Етланэ пчъэхэр луахыхъэш, жы кӀабзэ рагъа-хъэ, джэхашъохэр атхьаӀых.

— Зэпахырэ узхэр къямыутӀлӀэнымкӀэ сыд фэдэ шхыныгъохэр агъэфедэмэ нахьышлуа?

— Икьоу белоқыр, шэ зэфэшхъафхэр зыхӀлӀ шхыныгъохэм анэмыкӀэу, витаминэу С-р бэу зыхӀлӀ гъомылапхъэхэр зэрагъэфедэрэми ишлуагъэ кызызэрӀлорӀэр упӀэкӀунэу зэхатщэхэрэм кӀагъэлъэгъуагъ.

— Гъатхэр шлэхэу кы-хъашт. Нахь кызыфа-бӀэкӀэ зэпахырэ узхэр зӀкӀэкӀонхэу тэгугъэ.

— Ары, гъатхэр шлэхэу кы-хъашт. Амалэу щылӀэхэр кызы-федгъэфедэзэ, типсауныгъэ нахь зэрэдгъэпытэщтым ыуж титын фае. ТишӀольыр зэпахырэ узхэм лъэшэу зыщамыушъомбгъуагъэми, вакцинэм шлуа-гъэу пылӀыр кыдгъурылӀозэ, игъом ищыкӀагъэр тшӀлэн, типсауныгъэ тыфэсакъыжын фае.

Псауныгъэм икьэухьумэнкӀэ федеральнэ бюджет учреждениеу «Адыгэ Республикэм гигиенэмрэ эпидемиологиэмрэкӀэ и Гупчэ» ипресс-кӀулыкӀу.

хэ, лӀпылӀэгъу псынӀкӀэ къазытыр къулыкӀумрэ врачымрэ къаджэнхэ фае.

ЫлӀшӀэкӀэ кызызэрэщытӀогъа-гъэу, непӀэкӀэ анахъэу къяуталӀэрэр гриппэу Б-р ары. АпӀэрэ мафэм кыщегъэжъагъэу сымаджэхэр интерфероним, вирусхэр къазымыгъэутӀлӀэрэ лӀзэгъу уцхэм яшъонхэ фае.

— Адэ антибиотикхэр мыщ дэжым агъэфедэнхэу ищыкӀагъэба?

— Антибиотикхэр агъэфедэн залӀэкӀыштыр врачым игъоу къазыфилӀэгъукӀэ ары нылӀэп. Къызыращыхъоу, ежъежырэу сымаджэхэр зӀэ-зэжъхэ хьуштӀэп.

— Зитемпературэ дӀкӀо-ягъэхэм сыда ашӀэн фаер?

— Ар градус 38-м шхьадэ-мыкӀмэ, лӀпкӀ-лӀэпкӀыр инфекцием ебгъэбэныжымэ нахьышӀу. Врачым кызызэрарӀлорӀэм тетэу орзекӀох.

Гриппым елытыгъэмэ, ОРВИ-р нахь псынӀкӀэу апӀэкӀэ-кӀы. Мэфи 2 — 3-кӀэ цыфыр зэхэукагъэу, гъэретынчъэу

кыщегъэжъагъэу тыгъэгъазэм нэс — вакцине зыхарагъэлъ-хъан фае. Армырмэ, зэпахырэ узхэм лъэшэу зыкӀалӀэгъэу джарэуштэу зекӀожьхэкӀэ пкӀэ илӀэгъыштӀэп.

— Ольга, зэпахырэ узхэм зыкӀамыштэнымкӀэ амалэу зэрахъэхэрэм нахь игъэкӀотыгъэу уакъытегушӀылэ тшӀоигъуагъ. Мы лъэныкӀомкӀэ зӀкӀэми гъунэ алышъофа?

— Зэпахырэ узхэм зыкӀа-мыштэным тегъэпсыхъэгъэ лофтхъабзэхэм язехъанкӀэ гугъу-емылӀыныгъэ кызызэзгъэфэрэ организациехэм ацӀэ джыдэдэм кӀеслоштӀэп. Ахэм афэгъэ-хыгъэ кӀэбархэр Роспотреб-надзорим Адыгэ РеспубликэмкӀэ и ГъэлорышӀалӀэ лӀкӀэтэгъа-хъэх. лӀшъхъэтетхэу, медицинэ лофшӀлэхэу кӀатефэрэр зымышӀлэхэрэм зерищыкӀагъэм тетэу адзекӀох.

Адыгэ Республикэм гигиенэмрэ эпидемиологиэмрэкӀэ и Гупчэ испециалистхэм гриппымрэ ОРВИ-мрэ зыкызыщаштэрэ

Къамылапщэхэм яа I-рэ фестиваль ипэгъокI

Мыекъуапэ дэс къамылапщэхэр (1970 — 2015)

ГъукIэ Замудин
(2012)

Къулэ Амэрбий
(2015)

Нэгъой Заур
(2012)

СтIашъу Мэдин
(2014)

Шэуджэн районым икъамылапщэхэр (1970 — 2015)

Ордэн Тыгъужъ —
къуаджэу
Хьакурынэхьабл
(1970)

Даур Рэмэзан —
къуаджэу
Пщыжъхьабл
(2011)

Юсуп Заур —
къуаджэу
Хьакурынэхьабл
(2014)

Нэгъэрэкъо Къызбэч
— къуаджэу
Джыракъый (2014)

Зыгъэхъазырыгъэр ГъукIэ Замудин,
орэдыло купэу «Жъыум» ипаш.

Щы|эныгъэм уедэхэш|эныр епэсыгъ

Адыгэ лъэпкъыр мы дуна-
им зытетыр илъэс мини 6-м
лъыкхъу къалыгъ. Лъэпкъым
ыпсэ клэпсэ ыцпыгъ пытэу гъэ-
щыгъу, куоу-куоу, чыжъу-чы-
жъу лэшлэгъхэм ахэтлхыагъ.
ТапэкӀэ щылэгъэ лӀэужжэм кыт-
фагъэнагъэр гъунэнчъ — жэрыл
лъэпкъыбзэ угъоигъэр, фоль-
клор ушьэгъэ зэтеутӀонкӀагъэр.
Уфэмсымеагъу, гукӀэ пшӀоигъу
пшӀокъабылмэ, дзыо куу ушъа-
гъэм лӀэ чӀэгъэби, ущылыхъ-
жын имыщыкӀагъу — дани,
дыщы кыпыпкӀэщтыр хъар-
зын. Ахэм анахъ шӀагъор —
акъыл-шӀэныгъэ шапхъэхэр
арых.

Шүр зышбыэм Iаem ухэтми
улымылаб ылоу, артистэу, ре-
жиссерэу, дарамтургэу Хьакъуй
Аслъан гупшысагъэ ыкIи тхагъэ.
Илъэс 30 Iэгэ-цыпгэу творчест-
вэм зыхэтми ащ игулытэ бэмэ
атегощэгъаг, мафэ къэс шыIэ-
ныгъэ хьугъэ-шIэгъабэмэ дэсэ
макIап рагъэшIыгъэри. Iэклэлъ

амалхэм ялытыгыгэу, ыгу
зыфэггүрэ Лъэпкъ теат-
рэм, цыфхэм апае джащы-
гым тлыс тхагъэ. Пье-
сэхэр адыгабзэ ыкй уры-
сыбзэкIэ кызыдэхьэгъэхэ
иапэрэ тхылъ кыдэкIыгъ.
«НыбжыкIу фыжъ» ащ
зэреджагъэр. Хэтрэ цыфы
— ини цыкIуи дуниаи те-
тыфэ шIур, нэфыр, къэб-
загъэр игъогогунэу, кы-
пкIэу шэрэлI авторым ащ
кыыригъэкIыгэу кыысцэхуэ сэ
схьхэкIэ.

Адыгэ драматургием изыт-кӀэ укыикӀымэ, непэ пьесакӀэ-хэр адыгабзэкӀэ тхыгӀэхэу кыызэрэдэкӀыгӀэм уналэ темы-дзэн пфӀӀӀэкӀыштӀэп. Хьакъуй Аслъан шойигъу артист сэнэ-хьатыр кыыхихыг, зеригӀэгъо-тыг, сценэр ешӀэ, шыгъуаз артисттер зыкӀэхьопсырэм, режиссер шӀпхьэ-хабзэм фытегӀӀӀспыхьаг. АрышӀ, тӀум тӀу халпхьэмэ, плӀы кыызэрэкӀэ-кӀыштыр ышӀэу, ыушӀэти зы-фыхьысыжыгӀэр бӀу тхӀаным зыритыгӀэу тзугӀэ. ПшъэрыйӀ иныр зӀшӀохыгӀэ зэрӀхьугӀэр пьесӀхэр агъуцухэу, лӀф ашӀэ зыхьукӀэ кӀэнӀфӀшт.

Хьякхуй Аслъан ипъесэхэр
зыдэт тхылъэу «Ныбжьыкху
фыжь» зыфилорэр икыгъэ илъэ-
сым ыклэм, пчъагъэмклэ 500
хъоу Адыгэ Республикэм ит-
хылъ тедзплэ кышытырадзагъ.

Ащ адыгабзэкӀэ пӕсищ — «Шу ши — псым хамыдз», «Тыкъэм итыгужъ», «Ара шульӕгур?» ыкӀи урысыбзӀкӀэ пӕси 5 — «Сатанай — гуащӕ нартов», «Лаго и Наки» (либретто), «Сказание о Тлепше», «Нарт Шебатнуко», «Зебра Мия» зыфилохэрэр кыдӕхӕгъх. ЫпшӕкӀэ кыдзӕрӕщысӕуагъӕу, адыгӕ лӕпкӕ губзыгӕагъӕр зыхӕл фольклоры, нарт эпосы рӀазуытыпӕху Хъакъуй Аслӕн лоу ышӕг, драматургическӕ тыхыгӕх — пӕсӕхӕр ыгӕзпсыгъх. Ыбзӕ онтӕгъол, кылорӕмкӀэ узлышӕн елӕкӀу сеплӕы, пӕсӕхӕр еджӕгъошлх ыкӀи кунӕкӀхп. Унаӕ тӕтӕ уеджӕмӕ, пӕсӕм хӕтхӕм ялӕкӀӕ-шыкӀи, яшӕош-теплӕы, яакъыл зы-нӕси зедихтӕу, сценӕм кыщып-шыныи екӕу зеригӕзпсыгъӕм гӀу лӕытӕ.

Произведение пэпч клоцфы-ушьэфэгэ гупшысэр игьорыгьоу авторым кьыпфызэлуехы. Егъашэм тэ тызыгьгуазэу зэхэт-хьыгэр адыгэхэм гушылэжэу «шы шы, псым хадз» зыфилорэр ары. Ащ кьыкырэр — о кьыптефэрэр гъэцакли тупш, ащ уежэу ушымыс, ау шлоу пшлагэу сыдыгьоми кьыпфигэ-зэжьышт.

Хьакъуй Аслъан иапэрэ пье-

сэу тхылъыр кыызэрэзэлуихыгээр мыщ фэдэу кылуагъ: «Шу ши — псым хэмьдз». Сыда адз епшлэштыр? — упчлэр кыз-уцу. Джа умышлэрэм уфицэныр, укыфигьэушыныр, урицэлэныр ары мурад гъэзфагъэу драматург къекъэгъаклэу Хьакъуим зыфигьэуцужьырэр сэ сишлэшлыкълэ. Пьесэр кызырык-ло хьазырэу хэтхэмклэ — Хьалэл, Тучантесыр, ахэм кышлэ-кыгыгъэ цыфхэу Пакл, Клакль, Кларэр — кыпщыхъун плъэ-кыштыми, шулкаеу лэбагъэ тхаклор. Цыфыгыгъэ шэн дэгъухэмэр шэн дэйхэмэр зэхэгъэкъошы-кыгыгъэхэу чыплэ афэшлыгъэн

закъор армырэу, уасэу ялэр
ыкйи шлүм шлү ренэу кыпэкклэ
е дэими уемыжэгъахэу нахы-
шлүмклэ зиггэзэн ылъэкышты?
— зыфэпсэштхэм яджэуап хэб-
гъуатэу, сэмэркэу шъабэм, ла-
ккыр цыпэри нигъсэу тхагъ,
сэ сишлшлклэ, Хъакъуй Аслъан.

Тхылъеджэхэр, театрэр зиклэсэ цыфхэр, ныбжыкцэхэр, клэлэеджакцохэр нарт эпосым нахь пэлгагэ ышлыхэмэ шлоигьоу тхылгэх Сэтэнэе гуашэм, гьу-кцэу Лъэпшэ аццкцэ зэджэггэ пьесэхэр. Мыхэм лыггэм ихаб-зи, цыфыггэ шэпхэ зэфашь-хьафхэри, ахэм яшхьарыклорэ шыкцэ-гьэпсыкцэхэри нафэу ащыолгэгьух. Дэгьум имызакьоу, дэими щылэныггэм чыплэ зэрэщырицэр, ау джа дэим зыдемыггэхьыхьныр — лыггэм зэричыплэр авторым клеггэ-тхьы. Хьакьуй Аслъан ипье-сэхэм ащкцэ плуныггэ-гьэсэ-ныггэ мэхьанэ ахилхьан зэ-рилъэкыггэм, тхылбьым уеджа-ггэу щытмэ, уеджэнджэшырэл. Джыри зэ кьэсцэло. Бзэу зэр-тхыггэр гьэщьокыггэ-гьэ-бгьыггэу щымытэу, пычыггэо гупсэфкцэ кьэлуаггэу, зэрэлэ-плэ-лъяпкцэм, гупшысцэу кьыло-рэм клоцылым зэрэдебгаштэ-рэм, драматургым кьуачцэ зэ-рилэм цыхьэ фыггэгэшлы.

Хьякьуй Аслан ипьеэсэхэр
зыдэт тхылъэу «Ныбжьыкьэу
фыжь» зыфилорэм лъэпэ мафэ
ыдзынэу, ащ джыри тхылъыкьлэ-
хэр ухагъэлъыхуэханэу кы-
кьлэпыкьлонхэу фэтэлэ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Тхьамафэм ихъугъэ-шлагъэхэр

Адыгэ Республикэм хэгъгу
клоц лофхэмклэ и Министерствэ
кызыэртирэмклэ, мзаем и 16-м
кышщегъжыгъуэ и 22-м нэс рес-
публикэм бзджэшлэгъ 71-рэ шы-
зэрэхыгъ. Ахэр: цыфыр аукуыгъу
1, тыгуагъэхуэ 23-рэ, цыфым
ыпкыинэ-лынэ шъобж хыльэхэр
тыращэгъэхуэ 1, гъэцлагъ зыхэл
бзджэшлэгъ 12, нэмыкхэри. Эко-
номикэм ыльэныкыкълэ хэбзэгъ-
уцугъэр гъогъу 16-рэ аукуагъ, зы-
лтыхъуштыгъэхэ бзджэшлэ 7 къа-
уытыгъ. Бзджэшлагъ зезыхыгъэ
нэбгыр 63-рэ хэбзэухымаклохэм
агъэунэфыгъ, зыхафын альэкыгъэр
процент 80-м ехъу.

Блэкигыз тхымафэм Адыгеим
игьогухэм хьугъ-шэгы 8 кьатеху-
хьаг. Ахэм нэбгыри 2 ахэклодагъ,
6-мэ шьобжхр атещагъэх хьугъ.
Ешьюагъу рулым кларысху водит-
ель 46-рэ кьаубытыг. Гьогурькло-
ным ишапхьэхэр гьогьу 2727-рэ
аукьуагъэху полицием икьулыкьу-
шэхэм кьыхагъэшыг.

УФ-м хэзэгү кюцл юфхэмклэ и Министерствэ иотделэу Тэхьү-гэмькоёе районым шылэм иуго-ловнэ лыхьонм иоперативникхэм зэхашэгъэ упплэкунхэм яшлуагъэклэ 2014-рэ илъэсым шэклогъу мазэм тыгонм бзэджшлагъэ зезыхагъэр кьаубыитин алъэклыгъ. Мы мафэм полицием ирайонм отдел идежур-нэ часть унэе предприниматель горэм зыккыфигъезагъ. Ащ кызыз-рылуагъэмклэ, зипгъэ фирмэм иофис члэгъгъэхэ ноутбуккы, телевизоз-

рыр ыкйи организацием имыхъурхэр амыгъэунэфыгъэ бзэджашэм чытыгъу-кыгъэх.

Хэбзэухумэкlo кyuлыкyухэм оперативнэ ыкi хэушхэфыкыгээ loфthабзэхэр рагэкloкыхээ, илээс 32-рэ зыныбжь хульфыгээу поселкэу Яблоновскэм шылсэурэр мы бздэжшагэм хэцэгэн ылэкыштэу кьэбар калэклэхьаг. Ар кызаубытым ыуж ышагэм еуцолэжыыг. Полицием илофышлэхэм кыызерафилотэгэмклэ, фирмэм ипащэ бэшлагээу инэлосаг ыкi ар ыгу зэрэрнымкыырэн кыхэкыкыклэ етыгэонэу унашю ышыг. Кын кыпымыклэу офисым узэрэчлэхан плэкыштыр бздэжашлэм дэгью ышлэштыгэти, ар кыызфигэфедаг. Организацием шуитыгугээр зыдэшылэр джи хэбзэухумэкlo кyулыкyухэм агэунэфы.

2014-рэ ильэсым Ионыггом и 11-м
Мыекыуапэ игыгухэм ащыщ кырычъ-
щыгыъ ВАЗ-2106-м кларысыгыъ кэлэ
ныбжыклар игыгу текли, ыпэклэ кычы-
щыгыъ машинэу «Лада Калинам»
еутэклыгъ. Мы чыплэм республикэм
игыгу-патруль кыулыкыу илофышлэхэу
псынклэу кэсыгыэхэм алэкклэкыжыын
ылозэ, аварие кызыщыхыгыъ чыплэр
ащ ыгынагы. Ау псынклэу зэрэчъ-
щыгыэм кыхэкклэклэ рулыр лэкклэги,
гыгу лүмэ щыгыгы ЗИЛ-м еутэклыгъ.
Еж водителыми, ащ кыдысыгыэми
шобж хыльлэхэр атещагыэхэу сымэ-
джэщым нагыэсыгыэх. Медицине эк-
пертизем кызыригыэльэгыуагыэмклэ,
хыгыъ-шагыэр кызыщыхыгыъ уахтэм
водитель ныбжыклар рулым ешыагыэу

кларысыг. Мыш епхыгъу уголовнэ лоф кы-
зэуахыгаг. УФ-м хэ-
гъэгу клоц лофхэмклэ и
Министерствэ иотделэу
Мыекъуапэ шылэм ис-
ледственнэ кыулыкыу ар
зэхифыг. Лажьэ зилэу
агъзунэфыгъэ клэлаклэм
илоф хыкумум ыуагъ
ыкли ащ илхэс 1,4-рэ
хъапс тырилъхьаг.

Полицием иучастко-
вэ уполномоченнэхэмрэ
экономикэ шынэгъон-
чээнымклэ ыкли ахьщэ
кьольхьэ тын-ыхыным
пэшлуклогэнымклэ под-
разделением икьулы-
кьушлэхэмрэ Джэджэ районым пэ-
шлорыгъэшэ офтхьабзэхэр шырагъэ-
клогыхэзэ, аркь нэлцыр зыщэщтыгъэ
пенсионеркьэ каубытыгъ. Миш фэдэ
хэбзэукононыгъэхэр зэрэзериыхагъэхэм
кьыхэкыклэ, зыныбжэ хэклогъэ бзыль-
фыгъэм гьогогъуи 5 фэдизрэ пшъэдэ-
кыжэ рагъэхьыгъ, тазырхэр тыралъ-
хьагъэх. Ау ац кьышыцуцн ыдагъэл.
АР-м хэгъэгү клоц лофхэмклэ и Ми-
нистерствэ иэкспертнэ-криминалисти-
ческэ гүчэ суррогатыр лэклагъэхьагъэ,
зэхэфынхэр махлог.

Илгэс 41-рэ зыныбжы хуульфыггэу тикьэлэ шьхьалэ щыпсэурэм ылъэныкьоклэ следственнэ кьулыкьухэм уголовнэ лоф кьызэлухахыг. Ахьщэ ытыггэу ар аумысы.

Мы юфыр кызылаахыным лъапсэу фэхъугъэр илъэс 89-рэ зыныбжь пенси-

онеркэм сомэ мини 145-рэ фэдиз шуатыгыгуыгуэ полицием июфышлэхэм зыкызыэрафигьэзагээр ары. Оперативникхэм кызыэрафилотагьэмклэ, мы бздэгжэшагээр зезыгьагээр зэгучафээр ифээр гьэцэклэжьынхэр езышыллгэгэ хуульфыгээр ары. Сыхьат заулэм кыклоцл хуульфыгээр зыщыщыри, зыщыпсээрэри хэбзэухуумаклохэм агьэунэфыгь ыки нэужым кьаубытыгь. Ышагьэм ар еуцолэжыгы. Ащ кызыэриуагьэмклэ, гьэцэклэжьынхэм ауж итызэ, ныом ыгьэбылгыгэ ахьшэ зэклоцыщыхьагээр кыгыотыгь. Бысымым римыгашлэу ахьшэр ыштагь ыки нэужым ежэзэрфаеу ар ыгьэфедагь. Джиюфыр зехафы.

Пчэдыжыпэ дах. Тыгээр кыкыоклыгбахэми укыгэфа-бэрэп, чыылтагъ. Псэ зыпы-тыр зэклэ кэушыжыгбах. Мэл лэхьогъуи, чэм лэхьогъуи да-фыгбахэхэш, чылэ гьунэм шьофышхоу лүлэшъуагъэм иуц къашхьо хьурыхьоу шырек-ло-кых. Мэлэхьо-чэмахьохэми тхьэжхэу гьакъ рагъало. Зэ-сэгъэхэ сурэт дахэхэу, зым нахы кыкылэпкыкыорэр зынахь дэхэжым, гугъатхэ ахигъуа-тэу Аслъан цыклым иепллы-хьэ. Ыпкыкли ыгукли дунаеу кыызхэхьуагъэм шильгьурэр шломаклэу хэгүшлукыизэ, мит-хьытхэу игьогу хегъэкли.

Пчэдыжэ ошьогум кылукирэ бзыу мэкъэ дахэхэм фимы-кэужьэу ышхьэ кырагъэлэты. Ошэкүр гъэцуахьохэм атамэ-хэр зэклэщыгъэхэу, мысысы-хэу сакых. Къэгъэгахьэ ежъ-гъэхэ бжъэхэр ашхынхэу хьа-зырых. Щэмэдж цыклоу ылы-гьыр афегъэсысы.

— Ы-ы лэжыхь, тибжэхэр хьалэч шьушыштых, арба? — мэлцлэ ильэс пшыкыпллэ зы-ныбжэ клалэр.

Мэкъу упкыным пасэу Аслъан фигъэсагъ ятэ, щэмэдж цыклым физэшлукыгъагъ. Хэт ышлэра, кэхьумэ кыпшхьа-пэжыным енэгуй. Клэлэ хьуп-хьэм мэкъумэщышлэным зэрэ-хишлыкырэ игушлуагъу, боу бэ кырэкло дунаим, сэнэхьат лые хьурэп, зэушъижыизэ зегъэлэс тым. Ятэ зэрэгуры-лорэм щиз хигъахьозэ, унэгъо фэлэ-фашилэхэр егъэцалэх кьо лупклэм.

— О сиклэлэ дах! Тхьэм еджэгъэхэ-кыулыкыушлэхэ уишыгъэу кысегъэлэгъужь, — ылозэ янэ гулалэм ышхьа-цышхоу адыипцым лэ кыизэ-рещифэрэр игуапэу кыизэхэлэ.

Ащ рыразэу яти щхыпэр ылушлэ речъэкли. Ахэр зэклэ хэо-хапклэу кыздэуаехэзэ, жы-клэтэу Аслъан цыклым шьоф хьэо-пшаум риушъокуагъ. Му-ары бзыухьакуаком зиуфэмэ хэтисыкыизэ, ыклэ кыхьэ-кы-хьэу ыпэ зэпечы, ышхьэшыгу упепцыжыэу.

— Мыгъожь, тыдэ укыкыгъа ори, нэф мышъэу? Спшъэ гур-кэ укыизгъэплъэштэп, — елош ытамэхэр кьелатых нэжгъурым, — спшъэ укыдэплъэныш, сыб-гъэлэн уихыисап бзыу мыгъу. Боу бэрэ укьежэн цлэлэжэ, — фэдзы ежэ илоф хэчыкы-зэ зезыфэрэ бзыу ежашьом.

Сыдэу даха, сыдэу тхьагъуа тикъуаджэ ихьанэ-гьунэхэм пчэдыжыпэм къащыпкыуанклэ! Ащ нахь дэгьурэ нахь дахэ-рэ дунаим тетэп. Фэдэ закъуи кэхьугъэп! Кызышыхьугъэу зыщапгъэм кыфызэплъэкы-жыизэ ыгу илэ зэпыт гупшы-сэхэр кышлудэуаех. Кэушы-сэхыгъэклэ къуаджэм ыкылы-тыгээр гушлүбзыоу хэшлэтыклэу кыдэклауи, хьалэлэу нэбзыл

гохьхэр кыитритэкъуагъэх.

— Сэлам осэхы, ситыгъэшху, сичылэ гупсэ кыизэпэгъэшлэ-тыгъ! Узышхьамамысыжъэу ду-наишхор кэзогъэнэфы.

Псылъэри ыгъэуцуи, щэмэ-джыри ыгъэтылы, ылиты зэрэ-фэлъэклэу зэкышчыгъ, тыгъэм лапллэ ришэклэу:

— Кысфелс зэпыт, ситыгъэ-шхоу сиклас!

Дунай дэхэххом зэпымыоу

Осэпсыр теклыжыгъахэти, мэкъуоныр кьехьыльэкыгъ. «Хьа-быкыклэ» заджэрэ шкэцлыклым фикъун кыуупклэгъахэу кыи-ридзагъ. Тыгъэгъэзэ хьасэ гьунэу зылурым шхьэщашхьо уцым зыщызэкклэишчыгъ. Псым ешъуи зызегъэпсэфыхэм, шхьэщашхьом шыщи кыууп-клагъ. Аргъэн заулэ лонтлэ-щан-тлэу кыызэгуйльхьагъ. Тыгъэм ыгъэбэлэрэгыгъэу, илофшлэни

мэджыри гьофыри кыгъэбыл-хи, елбэтыр имафэу къуаджэм кьежъэжыгъ. Кузэкклэтегъэ-псыхьагъэм исэу игьунэгъулыр ыужыклэ кыкылыгъ, шлэхэуи кыи-клэхьагъ. Гулэзэ игьунэгъум кэ-барыр рилотагъ, ежыри лэхьэгу фэхьуным цыгугъэу кумклэ кыи-зэдэкложыгъэх.

— Олахьэ боу тигьунэгъур уллы хадфэм, тыгъэ хьэжъажьэр кыюгоогъэн фай, а чыплэхэр

жэрэр тыгъэгъэзэ хьасэм лъэ-сэу ежъагъ. Игьунэгъу ишагу кушэрэхьхэм ужэу тырадзагъэр кыдэкыты шьофым ихьэщыгъ. Тыгуаком бзэджагъэ горэ зеришлэщтым ехьырэхьышъэжы-гъэп, цыхьэ ымышлэу ужхэм арэкло.

Кушэрэхьхэр ыгъэцлалэхэу, хылыгъу илым кыфыригъашлэу хьырбыдз кухьашхо кьещэ игьунэгъу кьуим.

— Сыд, Мэсхьуд, сихьыр-быдз кэбгъэшъуигъэклэ сыо-гуцафэ, — зыфэщылагъэп Аслъан.

— Тигьунэгъур, ар кыюсшлэна, уятэрэ сэрырэ кьэдгъэшлагъэм лүлхьэр тлу зэфэтэшлы. Мы хьырбыдз тлэкыр мээ гузэгум щысшлэгъагъ, дэгъоуи тло шьып-кэа сплагъэ. Оуер тыгъэгъэзэ гузэгум ит, хэта кээзгъоты-щтыр? Тыгъэгъазэр луамыхь-жыизэ кьэтщэжыинэу игъо тифэшт.

Клэлэ цыхьэшлылэр кытыри-гъэпцыкли, ку тегъэпсыхьагъэм кыкыкли кыригъалозэ кьежъэ-жыгъ. Аслъан тыгъэгъэзэ хьа-сэм кыизэсым, ку ужыхэр ха-хьэхэуи кыыхэкыжыхэу ыльэ-гъугъ. Ауми ышлэш мыхьоу, хьырбыдз хьасэм зи хэмысы-жъэу лүклэжыгъ. Зигъо хьугъи мыхьугъи зэклэ кыкычыгъ, кьулэхэри кыритхьыжыкыи, хьырбыдз кухьашхом кыитрил-хьажыгъэх. Джэхэшьо пхьэн-кыгъаклэу кыгъэкъабзи, кэ-сэхь-кьэсэхьыклэ кыыхэкы-жыгъ. Хьугъэр икьу фэдизэу кыизгурилогъэ клалэм зерило-жыгъ: «Сымыделэмэ тигьу-жыр мэлэхьэ сшлыныя? Си-фэшъуаш! Кысыжъ-жъосыжъ ылуи, хэллэ-хэклэу сыхыгъэ-кыгъ. Зызакъоу сшхыгъэр ары кухьэ псаум слахьэу кыыхэ-кыгъэр. Уилусылэ хэмылэмэ, ужэ дэплхьэгъахэри кыдэ-зыжыны зыфалуагъэр джаш фэдэн фай зытыралукыгъэр.

Зэ-тло горэм игьунэгъу кьуир Аслъан кьеупчыгъ:

— Зи кьалорэп, уихьыр-быдз кьэпщэжыштыба? Хьау-ми кьэпщэжыгъаха? Тыгъэ-рыгъазэр лузыхыжыгъэхэм ацагъэнкли мэхъу!

— Хьау сэ кьэсэжыгъ, кьакыр чыылэтагъэм члэс.

— Хьалэлэу ошх, — зэ-пигъээрэп гьунэгъу тыгуаком.

— Ори ары, кьуй мэхъадж, — пелухьажы Аслъан, дэгум зэрэзэхимыхыштым емыхьы-рэхъышэу.

Ауштэу мафэр зэрэкуагъэм рыразэми, ищэмэдж цыкырэ ипсылъэрэ кыизэрэзыдища-гъэхэр игопагъэп. Анахьэу ыгу кьеопагъэр щэмэджэу ятэ фари-гъэшлыгъэм зэрэтырымгъэп-лэжыгъэр ары. Зэтыгъон ымыгъотымэ, зыныбэ узырэр щэмэджым блэкыныя?

КЪАТ Теуцожь.

**Хьугъэ-шлагъэм
техыгъэ лотэжэ**

Хьырбыдз нэгъуадж

цыгушлукырэ мээ пырыпы-цум зынэсым, ицокъэ зэклэди-тлоу, зэлхыгъэу ытамэ едзэкы-гъэр зыщильэжыгъ, зэмызэ-щырэ осэпсыми лъапцлэу зэ-рэхэтыгъэм ыгъэтхьагъ. Мэзым зэрэхэхагъэр зыгу римыхыгъэ кьандж пэкыхьэ-клэкыхьэм мыхьэр ыгъахэу кышхьэ-рыбыбагъ, кыыхахьэрэр зэклэ кьеупчыжыныу кышыхьоу. Бзыхьаф шлуцлэрэ фыжырэ ахадыкыгъэ папклэм ыжэ зэ-тырегъэлхьэгуаети кыриздэ-гъахэп. «Уезэщымэ, чэчал, сауж уикыжыныр» фигъэшъуаши ыпэ ригъэхьугъ.

Уашьор зыкли щымыгъупша-хэу дэпллые зэпымыоу. Шы-мыш зыхьымыл огур лъагъу чыгум шхьащыт. Бгъэжышхоу ащ шыхьарзэрэм ытэмэшхохэр зэклэщыгъэхэу чыгум ынэ ты-рихырэп.

— Ори ныбэфаллэм укыи-рифыжыагъ, зимурад кызы-дэхъун, — ащи рилуагъ.

Зыплыхьаным емызэщыгъэр кло зэпытзэ, мэкъу хашьом нэсыгъ. Дунаир гуклэ зэзыгъа-фэрэр цоплэ кьэгъагъэу бжъэ макъэ нэмыклэ кыизхэмылу-кы-рэм хэхьагъ. Къэгъэгъэмэ лэ-шлоу кьеугъэм шьоумэр кыи-гъужыгъ, бжъэхэм амакъэу ахэм акылы кэхьужырэм езэщыгуай. Ащ блэкын ыльэ-кыгъэп, шлуклаерэ зядэлэ уж, цоплыр риупкыныу фежъагъ.

ыухыгъэу ыльэгъугъэр гъэшлэ-гъоны. Тыгъэгъазэу луамыхь-жыгъэм хьырбыдз кьолэнышхо кыыхэпллышъ хэс.

— Мыри сыд хьалэмэта, хэта зыгъэтлысыгъэри? — егъэ-шлагъо Аслъан.

Кьулэ кыхьэу хьырбыдзыр зыпысым рыкылагъ, ыльэгъугъэ-ри зыфихьын ышлагъэп. Ынэ кыкылэу бэгъуагъэу хьырбыдз хьасэ лэжыгъэр ыпашхьэ кьитэджагъ. Гъэшлэгъон ыльэ-гъумэ ятэ зерилоу кыжэдэзыгъ: — Алахь, Алахь! — етланэ пигъэхьожыгъ, — тыдэ кыкы-гъа мы хьырбыдз бэгъуагъэр тыгъэгъэзэ хьасэ гузэгум?

Ынэ шлуцлэ цыкылухэр кыи-хьудэдыклэхэу зеплхьыгъ, ыльэ-гъурэр шлогъэшлэгъонэу, гушлом рихьыжыагъэу. Джэхэшьоплэ щизыш фэдиз чыплэм хатэкъуа-гъэм фэдэу хьырбыдзыр зэ-госэу хызыбз, зэфэдишхэу, зэ-рагъапшэхэзэ агъэтлысыгъэхэм фэдэу хьопсэгъо заклэх. Аслъан цыклым зыфэмышлэжъэу чанымклэ зы ыбзыгъ, хьыр-быдзыр шьоупсэу лэшлу. Ащ ышхо чаныпэмклэ зынэсым, «кланч» макъэр пылулэу кьэ-чагъ. Мэзэу тыратхыгъэм кыи-цыкли щыбэгъуагъэш, нэры-лэгъу. Хэт шьулуа зыгъэтлы-сыгъэр? Къэшлэгъуай! Ежъ-ежырэу кьэкыгъэнкли мэхъуба. Шыку зэкклэ ищыклагъ, курэ-жыеклэ хэлшыхьан цылэп. Щэ-

зэклэ дэгъоу сэшлэх. Нахь нэ-фалэу кыысалу умытхьытхэу.

Аслъан цыклым иамал кыи-зэрихьэу кылотэным пыллыгъ зыфилорэ чыплэр зыдэщылэр.

— Дэгъу, — кьезэгыгъ игьунэгъу лы шхьонтлэжыр.

— Арэу щытмэ, ори сэри тфэхьуштыш, зэлахьэгъу ты-хьушт, — рэхьатырэп Аслъан, — зыгорэм кымыутлэсхьыизэ тыздэгъагъ, ярэби охьтэ башэ тешлэмэ тклэклащыт.

— Отхьэжышъ клашьом утес, сигьунэгъур! Хэта тыгъэ-рыгъэзэ хьасэм хэтыр кьэ-зыгъотыштыр? Хьырбыдзыр тиконхэм кьарыфэгъахэклэ гугъэ. Уулэугъ, гьолпы зыгъэпсэф, уихьырбыдз зыдэклон щылэп сьуагъэба! Лъакъо кыкыклэ-нышъ, ежъ-ежырэу къуаджэм кьэклэна. Ечэндым тынэсымэ игъо шьыпкэ. Зыгъэбыау, сэ сыкылухьащт уадэжъ.

Ечэндыри блэкыгъ, ау лы нэгум мэзахэм зыкыгъэсысы-рэп.

«Мыр зыгорэу щыт. Шхьэ гугъэклэ заджэхэрэ кьуим игьэтхьэна», — зэреложы Аслъан.

Бэрэ зэхихыгъ имые былы-мым зэремыблэщтым. Пхьи, мэкъуи ебгьуклоштэп, икласэр чы кухьэхэр ыгъэбзэхынхэр ары. Ау игьунэгъур хьырбы-дзым енэцынэу рипэсырэп. Къэмыльэгъуахэ зэхьум, за-

нэгъу-силофшлэгъугъэ бзылфыгъэм сыкызыфеджэм «А, пшъэшъэ маф, сыдэу бэ клоцылэ а тхаклом!» — ылуи ыгъэшлэгъуагъ.

Гъэсепэхьыдэ тэрэз кыюзытырэм, гъэшлэрэнэ тын лъаплэ кыуитыгъэу плытэн плэкышты, сыда плэмэ ар ежъ цыфым иакыплкэ ыгурэ ыпсэрэклэ илэжыгъэ хьалэл кыибдегъошъ ары. Шлулагъэу цыфмэ ялэр кьэбгъэлэ-гъоныр, шысэ тэрэзыр, дэгъур, дэир агурьбгъэлоныр, ныбжыкылэгум лэф дэплшэныр — псапэ, гуапэ, шлулэгъу. Лым лыр фэузыныр — шлулэгъу, Гуклэгъу пхэлъыныр — шлулэгъу, Шлу пшлэныр — шлулэгъу. А шлулэгъу

мыухыжым сэри сишлэш кьеслоплэн: бэмэ шлулэгъу шьыпкээр зыфэдэр амышлэу, дунаим ехыжхэу мэхъу. Шлулэгъуныгъэр Алахьым зэклэми кьаритырэп, нэфэшхьаф хэшлыкыхэу лэф гъэнэфагъэхэми ахэлхэр зэклэми кыизэраримытрэм фэд ари. «Адыгэ макъэм» сыриныбджэгъу шьыпкэу зысэлъытэжы, ар — сижыкыщэп, гъэзетыр тыадыгъу тыкызыгъэнэжырэ шхьалэу сэлъытэ, редакцием илофышлэ шлагъохэр ащ ипкыах. Зэклэми гъэт-хэлэ мафэ шьутехьанэу, шьуилъэк! нахь лъэшы хьунэу сышъуфэлъало!

ПШЫКЪЭНЭ Май.

Улап.

Шлулэгъум ехьылагъ

«Адыгэ макъэм» мэзаем и 10-м «Гъашлэр ыкли цыфыр» зыфилорэ руб-рикэм члэтэу Мамрыкыо Нуриет итхы-гъэу «Шлулэгъуныгъэм теклоныгъэ уегъэшлы» зыфилорэр кыыхиутыгъ. Нуриет итхыгъэмэ осэ гъэнэфагъэ кьалэжъэу, творческэ зэчыл цыфым зэрэхэлпыр мыгъуащэу сыхэлплэ. Мары мы гъэзетми гупшысабэ уегъэшлы. Нуриет физэшлокырэ хьарзын, иакып чъэпхыгъэ псыхьагъэ зэхимыфышъун щымылэу кысшлэшлы. Лэпэлэсэныгъэшхо хэлъэу, цыфмэ зрафэгъумэклэрэр кырилотыкын ельэкли, щылэныгъэм

кытырэ сурэт хэшлыхьагъэхэр ыльэ-гъунхэ гулпытэ ил, уналэ атыруигъэ-дзэныр физэшлокы, щылэныгъэ гьунэнчэм чыплэу укыизыушун плэкы-штым уфещэ. «... уишлулэгъу кыуачлэ-лэ нэмыкыхэр зылыпщэнхэр, щылэныгъэм клэбгъэгъушлэхэу, икларыклэу кыфэбгъэ-ушынхэр — хэкыплэ ыкли зыкыгъэнэ-жыкылэ хабз», кьэтхы Нуриет. Ащ ельытыгъэу мы тхыгъэм «философ-ский трактат» еплон плэкышты. Жур-налистыр щылэныгъэм икьогъупэ чы-жэ горэм кьомытэу, ащ игупчэ итыныр кыитефэ шьыпкэу сэлъытэ. Сигъу-

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Къэбарэу «Адыгэ Республикэм фэтэрыбэу зэхэт унэу итхэм ащыпсэурэ цыфхэм зэдыряе мылькур игъэклотыгъэу гъэцэклэжыгъэным илоф изэхэщэн ехылагъ» зыфилорэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм псэолъэшлынымклэ, транспор-
тымклэ, унэ-коммунальнэ ыкли гъогу хызмэтымклэ
и Министерствэ къыгъэхъазыргъэ къэбарэу «Адыгэ
Республикэм фэтэрыбэу зэхэт унэу итхэм ащы-
псэурэ цыфхэм зэдыряе мылькур игъэклотыгъэу
гъэцэклэжыгъэным илоф изэхэщэн ехылагъ» зы-
филорэм хаплъи, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм
я Кабинет **унашъо ышыгъ:**

1. Къэбарэу «Адыгэ Республикэм фэтэрыбэу
зэхэт унэу итхэм ащыпсэурэ цыфхэм зэдыряе
мылькур игъэклотыгъэу гъэцэклэжыгъэным илоф из-
эхэщэн ехылагъ» зыфилорэр къыдэлытэгъэнэу.

2. Адыгэ Республикэм псэолъэшлынымклэ, транс-
портымклэ, унэ-коммунальнэ ыкли гъогу хызмэтымклэ
и Министерствэ:

1) 2014 — 2043-рэ ильэсхэм ателытэгъэ рес-
публикэ программэу Адыгэ Республикэм иминист-
рэхэм я Кабинет иунашъоу «Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм

ащыпсэурэ цыфхэм зэдыряе мылькур игъэклотыгъэу
гъэцэклэжыгъэнымклэ 2014 — 2043-рэ ильэсхэм
ателытэгъэ республикэ программэм фэгъэхыгъ»
зыфилорэмклэ аухасыгъэр щылэныгъэм гъэцэклагъэ
зэрэчыгъурэр мазэ къэс ыуплъэклузэ ышынэу;

2) Адыгэ Республикэм мылькум епхыгъэ зэфы-
щытыклэхэмклэ и Комитет игъусэу мыкоммерческэ
организациеу «Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ащыпсэурэ
цыфхэм зэдыряе мылькур игъэклотыгъэу гъэцэклэ-
жыгъэнымклэ Адыгэ республикэ фондир» зыфило-
рэм экономикэ лэпылэгъу етыгъэным иамал хэ-
плъэнхэу.

3. Мы къыклэлыкхэрэр игъо афэлъэгъугъэнхэу:

1) гъэцэклэкло хабзэм ифедеральнэ къулыкъу-
хэм ячылплэ къулыкъухэм шьолъырхэм афэгъээзгъэ
операторхэм цыфхэм зэдыряе мылькур игъэклотыгъэу
гъэцэклэжыгъэ хъуным пае фондхэр зэхэщэгъэн-
хэм илофыгъоклэ зээгъыныгъэхэр адашынхэу;

2) чылплэ зыгъэлорышлэжыныным икъулыкъухэм:
а) цыфхэм зэдыряе мылькур игъэклотыгъэу гъэ-
цэклэжыгъэ хъуным пае фондхэр зэхэщэгъэнхэм
илофыгъоклэ шьолъырхэм афэгъээзгъэ операторхэм
зээгъыныгъэхэр муниципальнэ мылькум хэхьэрэ
унэхэм япхыгъэу адашынхэу;

б) цыфхэм зэдыряе мылькур игъэклотыгъэу гъэ-
цэклагъэ хъуным пае игъом къатефэрэ ахьщэр аты-
ным аналэ тырагъэтынэу;

в) 2015-рэ ильэсымклэ чылплэ бюджетхэм якъэклуа-
плэхэр къыдалытэгъээ программэм къызэлъыубыты-
рэ лoфтхъабзэхэмклэ мыльку зэхалъхъаным иамал
хэплъэнхэу.

**Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу
КЪУМПЫЛ Мурат**

къ. Мыекъуапэ,
мэзаем и 12, 2015-рэ ильэс
N 21-р

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм ипсэуплэ-коммунальнэ хызмэт хэхъоныгъэ ышлынымклэ лoфтхъабзэхэр ухэсыгъэнхэм ехылагъ

Федеральнэ законэу N 185-р зытету «Унэ-ком-
мунальнэ хызмэтым фэхъурэ зэхъоклыныгъэхэмклэ
зишлуагъэ къэклошт Фондым ехылагъ» зыфилоу
2007-рэ ильэсым бэдзэогъум и 21-м аштагъэм ия
14-рэ статья ия 1-рэ лахъ ия 9.11-рэ пункт тегъэ-
псыхъагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я
Кабинет **унашъо ешы:**

1. Адыгэ Республикэм ипсэуплэ-коммунальнэ хызм-
эт хэхъоныгъэ ышлынымклэ лoфтхъабзэхэр гуадзэм
диштэу ухэсыгъэнхэу.

2. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэ-
цэклэкло къулыкъухэм «гъогу картэклэ» заджэ-

хэрэр гъэцэклагъэ хъуным аналэ тырагъэтынэу.
3. Мы къыклэлыкхэрэр игъо афэлъэгъугъэ-
нэу:

1) цыфхэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэм
ыльэныкъоклэ Федеральнэ къулыкъум и Гъэлоры-
шлалэу Адыгэ Республикэм щылэр «гъогу картэм»
игъэцэклэн хэлэжъэнэу;

2) чылплэ зыгъэлорышлэжыныным икъулыкъухэр «гъогу
картэм» игъэцэклэн хэлэжъэнхэу ыкли муниципальнэ
гъэпсыклэ зилэхэм яунэ-коммунальнэ хызмэт хэхъо-
ныгъэ ышлынымклэ лoфтхъабзэхэм яихъухъан хэлэ-
жъэнхэу.

4. Адыгэ Республикэм псэолъэшлынымклэ, транс-
портымклэ, унэ-коммунальнэ ыкли гъогу хызмэтымклэ
и Министерствэ мы унашъом игъэцэклэн зэрэклорэм
лыплъэнэу.

5. Заштэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом клуачлэ
илэ мэхъу.

**Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу
КЪУМПЫЛ Мурат**

къ. Мыекъуапэ,
мэзаем и 13,
2015-рэ ильэс
N 21

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Мэшлокугъогу транспортым цыфхэмрэ хыльэхэмрэ язещэнклэ итарифхэм афэхъурэ зэхъоклыныгъэхэм къахэклэу
мэшлокугъогу транспортым иорганizationsхэм зэрарэу ахьырэр афэлъэгъужыгъэным пае 2015-рэ ильэсым
ахьщэ лэпылэгъу зэралэклагъэхъащтым фэгъэхыгъ

Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия
78-рэ статья, Адыгэ Республикэм и Законэу
«Адыгэ Республикэм 2015 — 2017-рэ ильэс-
хэмклэ иреспубликэ бюджет ехылагъ» зыфи-
лорэм ия 12-рэ статья атегъэлпсыхъагъэу Адыгэ
Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо
ешы:**

1. Мэшлокугъогу транспортым цыфхэмрэ хыльэ-
хэмрэ язещэнклэ итарифхэм афэхъурэ зэхъоклы-
ныгъэхэм къахэклэу мэшлокугъогу транспортым иор-
ганизациехэм зэрарэу ахьырэр афэлъэгъужыгъ-
эным пае 2015-рэ ильэсым ахьщэ лэпылэгъу зэ-
ралэклагъэхъащт шыклэр гуадзэм диштэу ухэсы-
гъэнэу.

2. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу
мы унашъом клуачлэ илэ мэхъу.

**Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу
КЪУМПЫЛ Мурат**

къ. Мыекъуапэ,
мэзаем и 16, 2015-рэ ильэс
N 22

Къалэм ипрокуратурэ уголовнэ лoфыр хыкумым лэклигъэхъагъ

Къалэу Мыекъуапэ ипрокуратурэ Урысые Фе-
дерацием и Уголовнэ кодекс ия 286-рэ статья
ия 3-рэ лахъ игунктхэу «а»-м, «б»-м, «в»-м атетэу
бзэджэшлагъэ зэрихъагъэклэ полицием илофышлэу
Евгений Извековыр ыгъэмысагъ.

Евгений Извековыр административнэ хэбзэ-
укъоныгъэ зышыгъэм Урысыем хэгъэгу клоцл
лофхэмклэ и Министерствэ къалэу Мыекъуапэклэ
иотдел емыклоу щыдзэеклуагъ, полномочиеу илэхэм
аригъэхъузэ, клэрахъор зылэклэлыгъэ ылэ джа-
бгъуклэ ащ ынатлэрэ ынэрэ яуи, ипсауныгъэ зэ-
рарышхо рихыгъ.

Полицием илофышлэ зэрагъэмысэрэм ехылыгъэ
клэух зэфэхьысыжыыр заштэ нэуж къалэм ипро-
куратурэ уголовнэ лoфыр Мыекъопэ къэлэ хы-
кумым лэклигъэхъагъ.

Урысыем и Следственнэ комитет Адыгэ Рес-
публикэмклэ иследственнэ Гъэлорышлалэ къалэу
Мыекъуапэклэ иотдел уголовнэ лoфыр зэхифыгъ.
Ащ фэдэ бзэджэшлагъэ зезыхъэхэрэм ильэси
10-м нэсэу хъапс атыралъхъан алъэклышт.

А. А. АЛЕКСАНДРОВ.

Къалэм ипрокурор игуадз, а 1-рэ класс зилэ
юрис.

лэзэгъу уцхэр хэбзэнчъэу къызэрэдагъэклхэрэм е зэрэлуагъэклхэрэм пае уголовнэ пшъэдэклижъ арагъэхъыщт

2014-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 31-м аштэгъэ федеральнэ
законэу N 532-р зытетым 2015-рэ ильэсым щылэ мазэм и
23-м клуачлэ илэ хъугъэ. лэзэгъу уц, медицинэ пкъыгъо, БАД
нэпцлхэм язегъэклон пэуцужыгъэным тегъэлпсыхъагъэу мы закономклэ
Урысые Федерацием изаконодательнэ акт заулэмэ зэхъоклыныгъэхэр
афашыгъэх.

Урысые Федерацием и Уголовнэ Кодекс я 235.1-рэ, я 238.1-
рэ, я 327.2-рэ статьяхэр хагъэхъуагъэх. Зигугъу къэтшлыгъэ бзэ-
джэшлагъэм фэдэ зезыхъэхэрэм ильэси 8-м нэсэу хъапс аты-
ралъхъащт. Урысые Федерацием и Уголовнэ Кодекс къызэрэ-
щыдэлытагъэмклэ, сомэ мини 100-м ехъу зыосэ лэзэгъу уц е
медицинэ пкъыгъо нэпцлхэр зезыгъаклохэрэр ары агъэпщы-
нэштхэр.

Ащ нэмыклэу уголовнэ пшъэдэклижъ арагъэхъыщт регистрацие
амышыгъэ лэзэгъу уц, медицинэ пкъыгъо, БАД нэпцлхэр къезы-
гъэклоклхэрэм, лэзэгъу уцхэм документ нэпцлхэр апызылхъэхэ-
рэм. Медицинэ пкъыгъо нэпцлхэу ыкли мытэрэзхэу къалахыхэрэр
зэрагъэклодыжыщт шыклэр зыгъэнэфэщтыр Урысые Федерацием
и Правительств ары.

**Прокурорым илэпылэгъу шъхъалэу
И. В. ОРЛОВА**

Клуачлэ имылэжъ хъугъэ

Урысые Федерацием и Правительствэ
2015-рэ ильэсым щылэ мазэм и 30-м
ышыгъэ унашъоу N 77-р зытетымклэ
Урысые Федерацием и Правительствэ
2007-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 12-м
ышыгъэ унашъоу N 862-р зытетэу «Ны
(унэгъо) мылькур (ащ щыщ) псэуклэ
амалхэр нахьышлу шыгъэным зэрэпэ-
луагъэхъэрэ шыклэм ехылагъ» зы-
филорэм ия 6-рэ пункт иподпунктэу
«а»-м клуачлэ имылэжъ хъугъэ.

Мы подпунктым къызэрэдилытэщты-
гъэмклэ, къэралыгъо сертификат къызэ-
ратыгъэм ны (унэгъо) мылькур (ащ щыщ)
ыгъэфедэным зыщыклэплэурэ тхылыр
Урысые Федерацием пенсиехэмклэ и
Фонд ичылплэ къулыкъу зырихыплэклэ,
сертификатым иоригинали (ар ашло-
клодыгъэ зыхъуклэ ащ идубликат) ащ
клыгъун фэагъэ.

Урысые Федерацием и Правительствэ
мы иунашъо 2015-рэ ильэсым мэза-
ем и 10-м клуачлэ илэ зэрэхъугъэм
епхыгъэу ны (мылькум) телытэгъэ къэ-
ралыгъо сертификатым иоригинал е ащ
идубликат нахьыбэрэ арахыплэжынынэу
ищыклэгъэжъап.

**Прокурорым илэпылэгъу шъхъалэу
И. В. ОРЛОВА**

ТАРИХЪЫМРЭ НЫБЖЫКІЭМРЭ

Лэужхэр зэфэзыщэгъэ зэхахь

Шэжэ ялэу ныбжыкІэхэр пІугъэнхэм, тарихъым нахъышІоу шыгъэгъозэгъэнхэм фэшІ тиреспубликэ пчыхъзэхыхъхэр, зІукІэгъу гъэшІэгъонхэр, зекІохэр шызэхашх. Урысыем икоммунистическэ партие икьутамэу Адыгеим шыІэм лэуж зэфэшхьафхэр зэ-ІуигъэкІагъэх.

Хэгъэгум иухъумако и Мафэ фэгъэхьыгъэ зэхыхъэм Адыгэ Республикэм и Парламент культурэмкІэ, унэгъо ІофыгъохэмкІэ ыкІи общественнэ организацие-хэм адырІэ зэпхыныгъэхэмкІэ и Комитет итхьаматэу, Урысыем икоммунистическэ партие икьутамэу Адыгеим шыІэм ипашэу Евгений Саловыр кышыгыушыла-гъ, зэхыхъэм хэлажэхэрэм къа-фэгушылагъ. Мамырэу псэунхэу, шІоу шыІэр къадэхъунэу афи-Іуагъ.

Парламентым идепутатэу В. Со-

роколет Хэгъэгум зеошхом ивete-ранхэу лыгъэ зезыхъагъэхэр, пыйхэм язэхэкьутэн хэлэжыагъэхэр ныбжыкІэхэм непи шысэ зерафэхъухэр хигъэунэфы-кыгъ. Заом илэхъан кІэлэцІы-кІоу шытыгъэхэм ащыщхэм шу-хьафтынхэр афишыгъэх. Хэгъэгум зеошхом Теклоныгъэр кызышы-дахыгъэр илэс 70-рэ зэрэхъу-рэм фэгъэхьыгъэу ветеранхэм Е. Саловыр афэгушылагъ. И. Шев-ченкэм, А. Тыум, Ю. Крючко-вым юбилей медальхэр афигъэ-шъошагъэх.

ІофшІэным иветеранэу Г. Внук ти УІэшыгъэ КІуачІэхэм гъогоу къакІугъэм, заом ыкІыб шыІэхэм Іоф ашІэзэ Теклоныгъэм и Мафэ кыызэрагъэблэгъагъэм, джырэ уахътэм ныбжыкІэхэм яплун ве-теранхэр зэрэдэлажэхэрэм къа-тегушылагъ.

Лыхъужьым щысэ тырахы

— Советскэ Союзым и Лы-хъужьэу Андырхъое Хъусенэ Хэ-гъэгум зеошхом лыгъэу шызери-хъагъэр ныбжыкІэхэм къафэтэ-Іуатэ, зекІохэр зэхэтэщх, — еІо тиреспубликэ икомсомол ор-ганизацие иапэрэ секретарэу Ма-рина Ситниковам. — Андырхъое Хъусенэ фэгъэхьыгъэ шІэжэ зэ-хахъэу республикэм и Лэапкы тхылъеджаплэ щыкІуагъэм тыхэ-лэжыагъ. Аужырэ илэхъсхэм кІа-лэхэри, пшъашэхэри Украинэм кІогагъэх. Андырхъуаер зыщы-фэхыгъэ чыплэр кыызэрагъэлэ-гъугъ, лыхъужьыгъэу ащ зери-хъагъэм ехылілгъэ къэбархэм акІэупчІагъэх.

Хъ. Андырхъуаер имузеуеу Хъа-курынэхъаблэ дэтым Мыекъуапэ иныбжыкІэхэр зэкІохэм зэлү-кІэгъу гъэшІэгъонхэр ялагъэх. Му-зеим ыпашхъэ чыгъхэр цагъэ-тІысыгъэх. Шэуджэн районым-рэ республикэм икьэлэ шхьалэрэ

яныбжыкІэхэр нэлуасэ зэфэхъу-гъэх, хъугъэ-шлагъэхэм яхъулэу зэлээкІох.

Орэдхэр, къашъохэр

Мыекъуапэ икІэлэцІыкІу-ныб-жыкІэ ансамблэу «Радугэм» ве-теранхэм концертэу къафитыгъэр дэгъоу кІуагъэ. Мыекъуапэ фэгъэ-хыгъэ орэдымкІэ зэхыхъэр кы-зэлүахыгъ. Лыхъужьыгъэм, зэ-къошныгъэм, шульэгъум, нэмыкІ-хэм яхылілгъэ орэдхэр къалуа-гъэх, уджыгъэх. «Радугэм» ихудо-жественнэ пашэу Елена Щербак ансамблэм хэтхэр тарихъым ще-гъэгъуазэх, лыхъужь орэдхэу за-ом илэхъан ыкІи ащ ыуж аусы-гъэхэр жы зэрэмыхъухэрэу къа-фелуатэ. Теклоныгъэм фэгъэхьыгъэ орэдыр Николай Арещенкэм кы-зыхедзэм, залым чІэсыгъэхэр къэтэджыхи, едэлугъэх.

ІофшІэным иветеранхэу Хъуажь Мэдждьдэ, Емтілль Юсыф, Тэу Аспъан, нэмыкІхэри кІэлэеджако-хэм гушылігъу афэхъугъэх, лы-хъужьхэр егъэшІэрэ шысэу зэрэ-тілэштхэр хагъэунэфыкІыгъ. Илэ-си 6-м кышыублагъэу 80-м зы-ныбжэ кьехъугъэхэр зэхыхъэу зыхэлэжыагъэхэр шүклэ агу кы-нэжыышт.

Сурэтхэр зэхыхъэм кыщытет-хыгъэх.

ТИКЪЭГЪЭЛЪЭГЪОН ГЪЭШІЭГЪОНХЭР

Илэс 5000-кІэ узэкІэлэбэжымэ...

Урысыем исурэтышІхэм я Союз хэтэу, Адыгэ Респу-бликэм инароднэ сурэтышІэу Еутых Асе иІофшІагъэ фэгъэхьыгъэ кьэгъэлъэгъоныр мэзаем и 27-м кы-шыублагъэу мэлылфэгъу мазэм и 5-м нэс Красно-дар апэрэу шыкІошт.

Ф.А. Коваленкэм ыцІэ зыхы-рэ музеим (Краснодар, ур. Крас-ная, 13) кьэгъэлъэгъоныр шызе-хашх. Мэзаем и 26-м кызылүа-хышт, ау искусствэр зикІасэхэр и 27-м щегъэжыагъэу еплъынхэ алъэкІышт.

Адыгэ Республикэм и Офици-альнэ лыкІоу Краснодар краим

иадминистрације ипашэ дэжэ шыІэ Трэхъо Тимур кыызэрэтиІуагъэу, лэапкы искусствэм итарихъ куоу ухэзыщэрэ ІофшІагъэу Еутых Асе иІэм мэхъэнэ ин зэхэщакІохэм раты. Илэс 5000-м кыкІоцІ ис-кусствэм хъугъэ-шлагъэу сурэтышІ цІэрыІом хильагъорэр нэгум кы-кІегъэуцо. Дышъэм, тыжыным, джэрзым, нэмыкІхэм ахишыкІыгъэ пкыыгъохэр А. Еутыхым «къе-гъэгъушыІэх». Темыр Кавказым шыпсэурэ лэпкхэм зэлъыІэскІэ амалэу агъэфедэщтыгъэхэр иІофшІагъэ кыщелуатэх. Гурыт Азием, КъокІыплэм, нэмыкІхэм ащыщхэм зэралүкІэщтыгъэхэр культурэу ялагъэм кьеушыхьаты.

Ахъэжыгъэйхэр, чатэр, пкыы-гъо зэлэжыужьхэу шүхьафтын

ашІыхэрэр, нэмыкІхэри дахэх. Анахъэу узыІэпызыщэрэмэ ащыщ Пачтыхъэ тахътэр. Ащ метритІу икІыхъагъ. Кубокхэм, фэшхъаф-хэм нэр плэпахы. А. Еутыхым ІэкІэ ышІыхэрэм уяплъызэ, адыгэ-мэ ящыІэкІагъэр нахъышІоу зэ-бгъашІэ пшІоигъоу чыплэ уефэ.

— «Илэс 5000-кІэ узэкІэлэ-бэжымэ». Кьэгъэлъэгъоным арэу-штэу теджэныр кызыхэкІыгъэр Мыекъопэ культурэм хэхъоныгъэ инхэр ышІыхэу зыригъэжыгъэ уахътэр кыдэтэлъытэш ары, — кьелуатэ Еутых Асе. — Ижырэ Мысыр икультурэ илэгъоу ар щыт. Мыекъопэ Іуашхъэу метрэ 11 зильэгагъэм 1897-рэ илэсым профессорэу Н. И. Веселовскэр етІэгъагъ. Дышъэм, тыжыным ахэшІыкІыгъэ пкыыгъоу кыгъо-тыгъагъэхэр хэгъэгум и Къэра-лыгъо музей шхьалэ чІэлъых.

Еутых Асе кызышыхъугъэ адыгэ чыгур егъэлъаплэ, гүклэ ащ фэусэрэ тхакІом фэд. Нарт эпосым ехылілагъэу тарихъ пкы-гъоу ышІыхэрэр адыгэмэ ящыІэ-кІэ-псэукІэ епхыгъэх. Хъашыу-мышым, шыхъэм, нэмыкІхэм ясуре-тхэу ышІыгъэхэм уяплъызэ шъэба-гъэм, шүм, дэхагъэм гүклэ уафэ-кІо. А. Еутыхым иІофшІагъэхэм

ащыщхэр тарихъым и Къэралыгъо музеуеу Москва дэтым, нэмыкІхэм ачІэлъых. 2007-рэ илэсым Эрми-тажым Адыгеим исурэтышІ цІэрыІо иІофшІагъэхэр кыщагъэлъэгъуа-гъэх. Музеим ипашэу Михаил Пиотровскэм А. Еутыхым иІофшІа-гъэ осэ ин кыфишыгъ. Шэн-ха-бзэхэр кыуухъумэхэзэ Еутых Асе искусствэр кызыриІуатэрэм фэ-дэу зыми ІупкІэу кымыгъэлъагъоу М. Пиотровскэм ылытагъ.

Краснодар дэт музеуеу Ф.А. Коваленкэм ыцІэ зыхырэм Еутых Асе иІофшІагъэхэм якъэ-гъэлъэгъонэу кышызэлүахырэм искусствэр зышІогъэшІэгъонхэр еплъынхэу зэхэщакІохэм рагъэ-благъэх.

Сурэтхэм арытхэр: **Еутых Асе иІофшІагъэхэм ащыщхэр.**

Нэклубгор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТІЛЛЬ Нурбий.

Зэхэзыщагъэр ыкІи кыдэзы- гъэкІырэр:

Адыгэ Респу-бликэм лэапкы ІофхэмкІэ, ІэкІыб кьэралхэм ащы-псэурэ тильэп-кьэгъухэм адырІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жьугъэм иамал-хэмкІэ и Комитет Адресыр: ур. Кре-стьянскэр, 236

Редакциер зыхъыгъэр:

385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79, редактор шхьалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэр-пшъэдэкІыжэ зы-хырэ секретары: 52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты- гъэр:

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокехътын-хэмкІэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэлары-шІапл, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкІэмкІи

пчъагъэр

4015

Индексхэр

52161

52162

Зак. 409

Хэутыным узшыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхъатыр 18.00 ЗышыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхъатыр 18.00

Редактор

шхьалэр

Дэрбэ Тимур

Редактор шхьалэм иапэрэ гуадзэр

МэшІлэкъо

Саид

Редактор шхьалэм игуадзэр — пшъэдэкІыжэ зыхырэ секретары Хъурмэ Хъусен